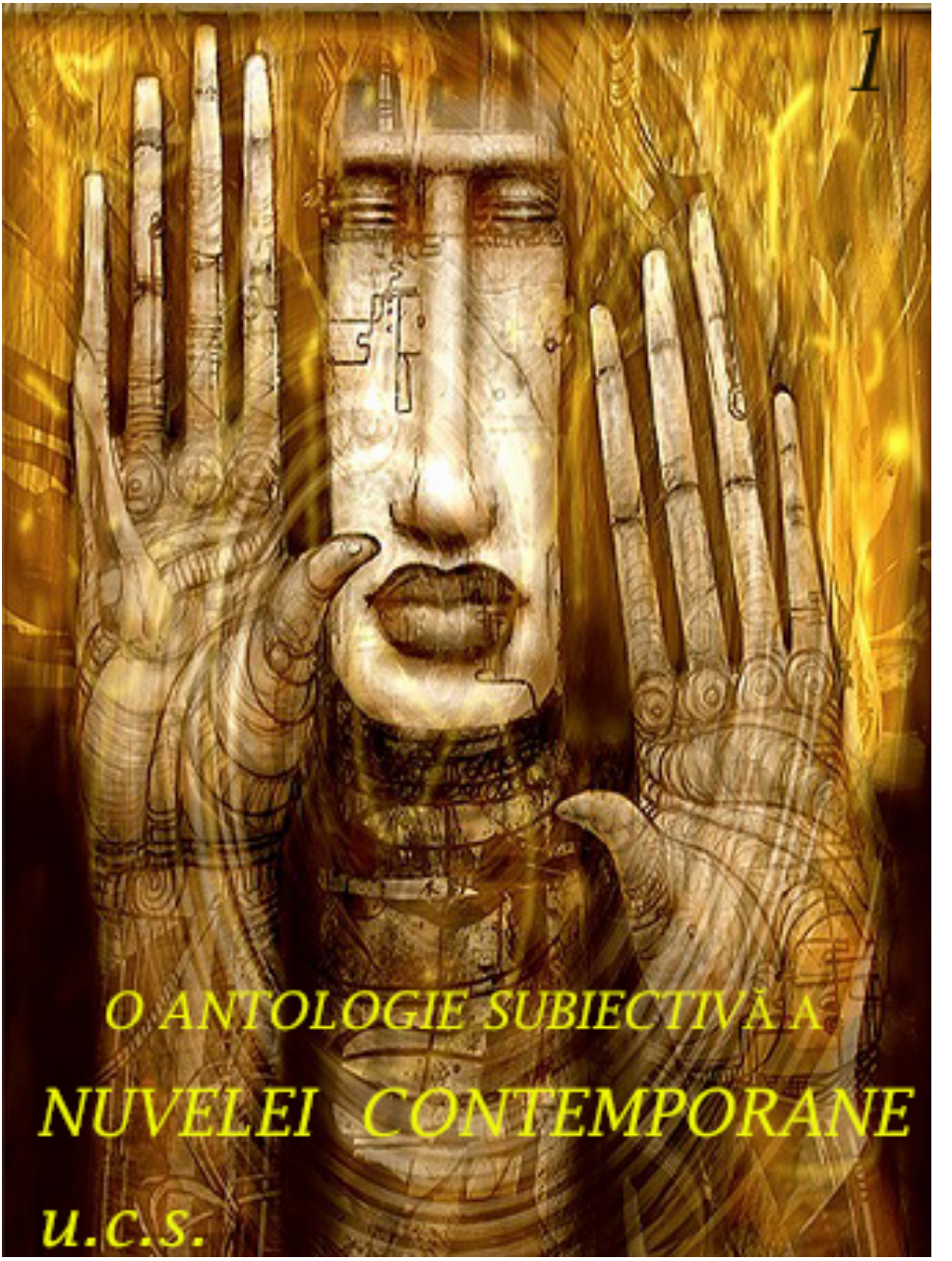
1
O ANTOLOGIE SUBIECTIVĂ A
NUVELEI CONTEMPORANE
u.c.s.

Julio CORTÁZAR

SUNĂ TELEFONUL, DELIA

Pe Delia o dureau mâinile. Spuma săpunului îi pătrundea prin crăpăturile pielii, ca sticla pisată, o făcea să-şi simtă nervii străbătuţi de o durere violentă, sfâşiată brusc de junghiuri sfredelitoare. Delia ar fi plâns fără nicio oprelişte, dăruindu-se durerii ca unei îmbrăţişări necesare. Nu plângea însă, fiindcă o tainică energie o îndemna să nu se lase cu uşurinţă pradă hohotelor; chinul pricinuit de săpun nu era un motiv destul de puternic, după tot timpul pe care-l petrecuse plângând pentru Sonny, plângând din cauza absenţei lui Sonny. Ar fi însemnat să se înjosească, lipsită de singura cauză ce merita, în ochii ei, darul lacrimilor. Şi, pe deasupra, mai era şi Babe acolo, în leagănul lui metalic cumpărat în rate. Acolo, ca întotdeauna, erau Babe şi absenţa lui Sonny. Babe în leagăn sau mergând în patru labe pe covorul uzat; şi absenţa lui Sonny, urmărind-o pretutindeni, cum se întâmplă cu absenţele.

Albia, clătinându-se pe suport în ritmul spălatului, se adăuga percuţiei unui blues cântat de aceeaşi fată cu pielea închisă la culoare pe care Delia o admira în revistele de radio. Îi plăcea mereu s-o asculte pe cântăreaţa de bluesuri: de la şapte şi un sfert seara – radioul, între două melodii, dădea ora exactă cu un „hi, hi“ de şoarece speriat – până la şapte şi jumătate. Delia nu

spunea niciodată „nouăsprezece treizeci”; prefera vechii termeni familiari, aşa cum îi proclama ceasul din perete, pendulul obosit pe care Babe îl cerceta acum, legănându-şi caraghios căpşorul nesigur. Deliei îi plăcea să se uite întruna la ceas sau să fie atentă la acel „hi, hi“ de la radio, cu toate că o întrista să facă legătura între trecerea timpului şi absenţa lui Sonny, răutatea lui Sonny, faptul că a părăsit-o, Babe, şi dorinţa de a plânge, şi felul în care doamna Morris îi spusese că factura pentru alimente trebuia plătită imediat, şi ce frumoşi mai erau ciorapii ei de culoarea alunei!

Fără să ştie la început de ce, Delia se surprinse privind pe furiş o fotografie a lui Sonny care atârna lângă raftul cu telefonul. Îşi zise: „Azi nu m-a sunat nimeni”. Aproape că nu pricepea ce rost mai avea să plătească în fiecare lună telefonul. Nimeni nu suna la numărul acela de când plecase Sonny. Prietenii, căci Sonny avea mulţi prieteni, ştiau cu toţii că el devenise un străin pentru Delia, pentru Babe, pentru apartamentul micuţ unde lucrurile se îngrămădeau în spaţiul neîncăpător din cele două camere. Numai Steve Sullivan telefona din când în când şi vorbea cu Delia; telefona pentru a-i spune Deliei cât de tare se bucura să afle că e bine, sănătoasă, şi că nu cumva să creadă că cele întâmplate între ea şi Sonny ar fi un motiv să n-o mai sune niciodată pentru a o întreba de sănătate şi de dinţişorii lui Babe; iar în ziua aceea telefonul nu sunase deloc; nu fusese nici măcar o greşeală.

Era şapte şi douăzeci. Delia ascultă acel „hi, hi“ printre reclame de pastă de dinţi şi ţigări mentolate. Mai află şi că, dintr-o clipă în alta, cabinetul Daladier putea să cadă. Apoi reveni cântăreaţa de bluesuri şi Babe, care

părea gata să plângă, făcu o strâmbătură nostimă de bucurie, de parcă vocea aceea întunecată şi gravă ar fi fost o zaharicală pe placul lui. Delia se duse să arunce apa cu clăbuci şi se şterse pe mâini, gemând de durere când atinse cu prosopul pielea crăpată.

Dar nu avea să plângă. Numai pentru Sonny era în stare să plângă. Cu voce tare, adresându-i-se lui Babe, care îi zâmbea din leagănul lui răvăşit, căută cuvintele care să justifice un hohot, un gest de durere.

— Dacă el ar putea înţelege răul pe care ni l-a făcut, Babe… Dacă ar avea suflet, dacă ar fi în stare să se gândească o clipă la ce a lăsat în urmă când a trântit furios uşa după el… Doi ani, Babe, doi ani… şi n-am primit nicio veste… Nicio scrisoare, niciun mandat cu bani… nici măcar pentru tine, pentru haine şi ghetuţe… Nu-ţi mai aminteşti de ziua ta de naştere, nu-i aşa? A fost luna trecută, iar eu am stat lângă telefon, cu tine în braţe, sperând să sune, să spună doar: „Bună, la mulţi ani!“ sau să-ţi trimită un cadou, nimic altceva decât un cadou, un iepuraş sau o monedă de aur…

Şi astfel, lacrimile care-i ardeau obrajii i se păreau îndreptăţite fiindcă le vărsa cu gândul la Sonny. În clipa aceea sună telefonul, exact atunci când dinspre radio răzbătea chiţăitul agasant şi subţire anunţând şapte şi douăzeci şi două.

— Sună, zise Delia uitându-se la Babe, ca şi când copilul ar fi putut înţelege.

Se apropie de telefon, puţin nehotărâtă, gândindu-se că putea fi doamna Morris pentru a-i cere banii. Se aşeză pe taburet. Nu se arăta grăbită, în ciuda

sunetului insistent. Spuse:

— Alo.

Răspunsul nu se auzi imediat.

— Da. Cine…?

Bineînţeles că ştia, şi de asta i se păru că încăperea se învârtea, că limba ceasului se prefăcea într-o elice furioasă.

— Sunt Sonny, Delia… Sonny.

— Ah, Sonny.

— Ai să închizi?

— Da, Sonny, spuse ea, abia şoptit.

— Delia, trebuie să vorbesc cu tine.

— Da, Sonny.

— Trebuie să-ţi spun multe, Delia.

— Bine, Sonny.

— Eşti… eşti supărată?

— Nu pot fi supărată. Sunt tristă.

— Acum sunt un necunoscut pentru tine… un străin?

— Nu mă întreba aşa ceva. Nu vreau să mă întrebi aşa ceva.

— Dar mă doare, Delia.

— Ah, te doare.

— Pentru Dumnezeu, nu vorbi aşa, pe tonul ăsta…

— Alo.

— Alo. Am crezut că…

— Delia.

— Da, Sonny.

— Pot să te întreb ceva?

Ea simţea ceva ciudat în glasul lui Sonny. Desigur, putea să fi uitat o nuanţă din glasul lui Sonny. Fără să-i pună încă întrebarea, a ştiut că se gândea că el o suna de la închisoare sau dintr-un bar… Era linişte în spatele vocii lui; iar când Sonny tăcea, totul era linişte, o linişte nocturnă.

— … doar o întrebare, Delia.

Babe, din leagăn, îşi privi mama, înclinându-şi căpşorul cu o expresie de curiozitate. Nu se arăta nerăbdător şi nici nu era gata să izbucnească în plâns. Radioul, în celălalt capăt al camerei, dădu iar ora exactă: „hi, hi“, şapte şi douăzeci şi cinci. Iar Delia nu pusese încă la încălzit laptele pentru Babe şi nu atârnase rufele pe care le terminase de spălat.

— Delia… vreau să ştiu dacă mă ierţi.

— Nu, Sonny, nu te iert.

— Delia…

— Da, Sonny.

— Nu mă ierţi?

— Nu, Sonny, iertarea nu mai înseamnă nimic acum… îi ierţi pe cei pe care îi mai iubeşti puţin… şi pentru Babe, pentru Babe nu te iert.

— Pentru Babe, Delia? Mă crezi în stare să-l fi uitat?

— Nu ştiu, Sonny. Dar nu te-aş mai lăsa în veci să te întorci la el, fiindcă acum este numai fiul meu, numai al meu. Nu te-aş lăsa niciodată.

— Asta nu mai contează acum, Delia, spuse glasul lui Sonny, iar Delia simţi din nou, însă mai puternic, că glasului lui Sonny îi lipsea (ori îi prisosea?) ceva.

— De unde mă suni?

— Nici asta n-are importanţă, spuse glasul lui Sonny, de parcă îl întrista să răspundă astfel.

— Dar…

— Să lăsăm asta, Delia.

— Bine, Sonny.

(Şapte şi douăzeci şi şapte).

— Delia… închipuieşte-ţi că sunt pe ducă…

— Tu, să fii pe ducă? Şi de ce?

— Se poate întâmpla, Delia… Se întâmplă atâtea lucruri, încât… înţelege, înţelege… Să mă duc aşa, fără iertarea ta… să mă duc aşa, Delia, fără nimic… despuiat… despuiat şi singur!

(Vocea, atât de ciudată. Vocea lui Sonny, de parcă n-ar fi fost vocea lui Sonny şi, totodată, de parcă ar fi fost într-adevăr vocea lui Sonny.)

— Atât de pustiit, Delia… Singur şi despuiat, să mă duc aşa… fără altceva decât vina mea… Fără iertarea ta, fără iertarea ta, Delia!

— De ce vorbeşti aşa, Sonny?

— Pentru că, nu ştiu… Mă simt atât de singur, atât de lipsit de dragoste, atât de ciudat…

— Dar…

Ca prin ceaţă, Delia privea ţintă în faţa ei, spre ceasul din perete. Şapte şi

douăzeci şi nouă; limba coincidea cu linia hotărâtă ce o preceda pe cea mai groasă, marcând jumătatea de oră.

— *Delia!… Delia!*

— De unde vorbeşti? strigă ea, aplecându-se peste telefon, începând să simtă frică, frică şi dragoste; şi sete, o sete îngrozitoare, şi dorinţa de a-şi trece degetele prin părul negru al lui Sonny şi de a-l săruta pe gură. De unde vorbeşti…?

— …

— De unde vorbești, Sonny?

— …

— Sonny!

— …

— Alo, alo…! Sonny!

— … *Iertarea ta, Delia…*

Dragostea, dragostea, dragostea. Iertarea, ce absurdă acum!…

— Sonny… Sonny, vino…! Vino, te aştept…! Vino…! („Dumnezeule! Dumnezeule!”)

— …

— Sonny…!

— …

— Sonny! *Sonny!*

— …

Nimic.

Era şapte şi treizeci. Ceasul arăta limpede. Şi radioul: „hi, hi“. Ceasul, radioul şi Babe, căruia i se făcuse foame şi o privea pe maică-sa puţintel mirat de întârziere.

Să plângă, să plângă. Să se lase dusă pe firul apei de plâns, lângă un copil care a tăcut plin de gravitate, parcă înţelegând că faţă de un asemenea plâns orice imitaţie trebuie să amuţească. Dinspre radio se auzi un pian extrem de dulce, cu acorduri limpezi, şi atunci Babe adormi cu capul rezemat de braţul mamei. În cameră părea să existe o ureche foarte atentă, şi hohotele Deliei se căţărau pe spiralele lucrurilor, zăboveau, sughiţând, înainte de a se pierde prin galeriile lăuntrice ale liniştii.

Soneria. O bătaie uşoară în uşă. Cineva tuşea lângă prag.

— Steve!

— Eu sunt, Delia, zise Steve Sullivan. Eram în trecere şi…

Se aşternu o tăcere prelungă.

— Steve… Vii din partea…?

— Nu, Delia.

Steve era trist, şi Delia făcu un gest automat, invitându-l să intre. Luă aminte că nu mai avea pasul sigur de odinioară, când venea să-l caute pe Sonny ori să ia cina cu ei.

— Stai jos, Steve.

— Nu, nu… plec imediat. Delia, nu ştii nimic de…

— Nu, nimic…

— Şi, de bună seamă, nu-l mai iubeşti pe…

— Nu, nu-l mai iubesc, Steve. Cu toate că…

— Am veşti, Delia.

— Doamna Morris…?

— E vorba de Sonny.

— De Sonny? E arestat?

— Nu, Delia.

Delia se lăsă să cadă pe taburet. Mâna ei atinse telefonul rece.

— Ah! Am crezut că, poate, vorbea de la închisoare…

— A vorbit cu tine?

— Da, Steve. Voia să-şi ceară iertare.

— Sonny? Sonny ţi-a cerut iertare la telefon?

— Da, Steve. Şi eu nu l-am iertat. Nici Babe şi nici eu nu puteam să-l iertăm.

— Oh, Delia!

— Nu puteam, Steve. Dar apoi… nu mă privi aşa… apoi am plâns ca o proastă… uită-te la ochii mei… şi aş fi vrut să… dar mi-ai spus că ai veşti… veşti despre Sonny…

— Delia…

— Ştiu, ştiu… nu-mi mai spune; a furat iar, nu-i aşa? E arestat şi m-a sunat de la închisoare… Steve… vreau să ştiu acum!

Steve părea buimac. Privi înjur, căutând parcă un punct de sprijin.

— Când te-a sunat, Delia?

— Acum câteva minute, la şapte… la şapte şi douăzeci, mi-aduc bine aminte. Am stat de vorbă până la şapte şi jumătate.

— Dar, Delia, nu se poate.

— Şi de ce nu? Voia să-l iert, Steve, şi tocmai când a închis am înţeles că

era într-adevăr singur, disperat… Şi atunci a fost prea târziu. Vorbea de la închisoare, nu-i aşa?

— Delia…

Steve avea acum o faţă albă şi impersonală, iar degetele i se încleştau pe borul pălăriei uzate.

— Pentru Dumnezeu, Delia…

— Ce-i, Steve…?

— Delia… nu se poate, nu se poate…! Sonny nu putea să fi telefonat acum o jumătate de oră!

— De ce nu? spuse ea, ridicându-se în picioare dintr-o săritură, îngrozită.

— Pentru că Sonny a murit la cinci, Delia. Au tras un foc în el, pe stradă.

Se auzea respiraţia ritmică a lui Babe, în acelaşi timp cu mişcarea pendulului. Pianistul de la radio nu mai cânta; şi glasul spicherului, ceremonios, lăuda cu elocinţă o nouă marcă de automobil: modern, economic, extrem de rapid.

(Traducere: Tudora Șandru Mehedinți)

Charles BUKOWSKI

O IDILĂ DRĂGĂLAŞĂ

Eram falit – din nou – de data asta însă în Cartierul Francez din New Orleans, iar Joe Blanchard, redactorul-şef al ziarului subteran *OVERTHROW* m-a dus la locul ăsta după colţ, una dintre clădirile alea de un alb-murdar cu ferestre duble verzi şi scări aproape verticale. Era duminică şi aşteptam banii de pe nişte drepturi de autor, ba nu, un avans pentru o carte porcoasă pe care o scrisesem pentru nemţi, dar germanii mă tot duceau cu zăhărelul despre proprietar, tatăl, un beţiv, din cauza căruia erau pe zero, fiindcă bătrânul le retrăsese fondurile de la bancă, nu, le retrăsese ca să le cheltuie pe băutură şi pe bairamurile lui împuţite, aşa că erau faliţi, dar îi dădeau papucii bătrânului şi de îndată ce…

Blanchard a sunat la sonerie.

O fată bătrână şi grasă a venit la uşă, şi cred că avea între 120 şi 150 de kilograme. Era înfăşurată într-un fel de cearşaf imens pe post de rochie, iar ochii ei erau foarte mici. Cred că erau singurul lucru mic pe care îl avea. Se numea Marie Glaviano şi era proprietara unei cafenele în Cartierul Francez, o cafenea foarte mică. Ăsta era încă un lucru nu foarte mare pe care îl avea – cafeneaua. Dar era un local drăguţ, cu feţe de masă roşu cu alb, meniuri scumpe şi fără clienţi. Lângă intrare stătea o păpuşă din aia de

pe vremuri care înfăţişa o doică negresă. Doica negresă simboliza vremurile bune, vremurile trecute, vremurile trecute şi bune, dar vremurile trecute şi bune erau duse pentru totdeauna. Acum turiştii erau gură-cască. Le plăcea doar să se învârtă şi să se uite la lucruri. Nu intrau în cafenele. Nici măcar nu se îmbătau. Nu mai cheltuiau nimic. Vremurile bune se duseseră. Nimănui nu-i mai păsa şi nimeni nu mai avea bani sau, dacă avea, îi păstra. Era o epocă nouă şi una nu foarte interesantă. Se părea că toată lumea se holba la revoluţionari şi la porcii care se sfâşiau între ei. Era o distracţie pe cinste şi era gratis şi toţi îşi păstrau astfel banii în buzunar, asta dacă aveau bani.

— Bună, Marie. Marie, el este Charley Serkin. Charley, ea e Marie, a făcut Blanchard prezentările.

— Bună, am spus.

— Bună, a zis Marie Glaviano.

— Lasă-ne să intrăm un minut, Marie, a rugat-o Blanchard.

(Sunt doar două lucruri nasoale în legătură cu banii: ori sunt prea mulţi, ori sunt prea puţini. Şi eu ajunsesem iar în faza „prea puţini”.)

Am urcat treptele abrupte şi am urmat-o pe unul din coridoarele alea piezişe lungi lungi – vreau să spun care n-au deloc lăţime, ci numai lungime, şi apoi am ajuns în bucătărie, şi ne-am aşezat la masă. Era o vază cu flori. Marie a deschis 3 sticle de bere. S-a aşezat.

— Uite ce-i, Marie, a început Blanchard, Charley e un geniu. I-a ajuns cuţitul la os. Sunt sigur că o să se descurce, dar între timp… între timp, nu are unde să stea.

Marie s-a uitat la mine.

— Eşti un geniu?

Am luat o înghiţitură zdravănă de bere.

— Păi, sincer să fiu, e greu de spus. Cel mai adesea mă simt cam anormal. Ca golurile astea mari şi albe de aer din capul meu.

— Poate să rămână, a zis Marie.

Era luni, singura zi liberă a lui Marie, iar Blanchard s-a ridicat şi ne-a lăsat în bucătărie. Apoi s-a auzit cum trânteşte uşa de la intrare şi dus a fost.

— Cu ce te ocupi? a întrebat Marie.

— Trăiesc din ce-mi rezervă soarta, am răspuns.

— Îmi aduci aminte de Marty, a spus Marie.

— Marty? am întrebat, gândindu-mă, Doamne, începe. Şi chiar a început.

— Păi, eşti urât, ştii? Adică nu urât, ci vreau să spun hodorogit, ştii? Eşti chiar hodorogit, chiar mai rău decât era Marty. Iar Marty era un luptător. Tu eşti un luptător?

— Asta e una din problemele mele: n-am putut niciodată să mă lupt ca lumea.

— Oricum, arăţi ca şi Marty. Eşti rablagit, dar blând. Ştiu genul tău. Când văd un om, îmi dau seama cum este. Îmi place faţa ta. Ai o faţă bună.

Fiindcă nu eram în stare să spun nimic despre faţa ei, am întrebat:

— Ai cumva nişte ţigări, Marie?

— Sigur, dragă, a zis ea şi a căutat prin cearşaful ăla mare pe post de

rochie şi a scos un pachet plin de undeva dintre ţâţe. Ar fi putut ascunde acolo articole de băcănie pentru o săptămână. Era destul de amuzant. Mi-a desfăcut încă o bere.

Am tras o duşcă zdravănă, apoi am spus:

— Probabil că te-aş putea regula până ai începe să plângi.

— Uite ce e, Charley, a zis ea, nu-mi place să vorbeşti aşa. Sunt o fată drăguţă. Mama m-a crescut cum trebuie. Dacă mai vorbeşti aşa, n-o să poţi rămâne.

— Îmi pare rău, Marie, glumeam doar.

— Ei bine, nu-mi place genul ăsta de glume.

— Sigur, înţeleg. Ai cumva nişte whisky?

— Scotch.

— E bun şi scotchul.

A dus o sticlă aproape plină de un litru. 2 pahare de apă. Ne-am servit cu scotch şi apă. Femeia aia era umblată. Se vedea limpede. Probabil că avea cu zece ani mai mult decât mine. Ei bine, vârsta nu e o crimă. Doar că unii oameni îmbătrânesc urât.

— Eşti exact ca Marty, a spus ea din nou.

— Iar tu nu semeni cu nimeni dintre cei pe care îi ştiu, am răspuns.

— Îţi place de mine? a întrebat ea.

— Trebuie, am răspuns, şi ea nu a mai zis nimic. Am băut timp de încă o oră sau două, mai mult bere, dar şi puţin scotch din când în când, şi apoi m-a dus să-mi arate patul. Am trecut pe lângă un loc şi era gata să

spună: „Ăsta e patul meu”. Era foarte mare. Patul meu se afla lângă altul. Foarte ciudat. Dar nu însemna nimic.

— Poţi să dormi în oricare, a zis Marie, sau în amândouă.

Am simţit în asta ceva ce semăna cu o insultă…

Ei bine, dimineaţa m-am trezit cu o durere de cap şi am auzit-o zdrăngănind în bucătărie, dar m-am făcut că nu aud, aşa cum ar face orice om cu scaun la cap, şi am auzit-o dând drumul la televizor pentru ştirile de dimineaţă, avea televizorul pe masa din colţ din bucătărie, şi am auzit cum pregăteşte cafeaua, mirosea tare bine, dar mirosul de slănină şi de ouă şi de cartofi nu-mi plăcea, nici sunetul ştirilor de dimineaţă nu-mi plăcea, şi îmi venea să mă piş şi mi-era sete, dar nu voiam ca Marie să ştie că eram treaz, aşa că am aşteptat, uşor iritat (ha-ha, da), dar voiam să fiu singur, voiam să fie a mea toată casa şi ea o tot lungea, o tot lungea şi în cele din urmă am auzit-o păşind repede pe lângă patul meu…

— Tre’ să plec, a zis ea, sunt în întârziere.

— Pa, Marie, am răspuns.

După ce uşa s-a trântit, m-am ridicat şi m-am dus la veceu şi am stat acolo şi m-am pişat şi m-am căcat şi am stat acolo în New Orleans, departe de casă, oriunde ar fi fost casa mea, şi pe urmă am văzut un păianjen care stătea pe pânza lui, în colţ şi mă privea. Ştiam că păianjenul se afla acolo de multă vreme. De mult mai multă vreme decât mine. Mai întâi, m-am gândit să-l omor. Dar era atât de gras şi de fericit şi de urât, casa era a lui. Trebuia să mai aştept puţin, până când va veni momentul potrivit. M-am ridicat, m-

am şters la fund şi am tras apa. În timp ce ieşeam de la budă, păianjenul mi-a făcut cu ochiul.

Nu voiam să mă lupt cu ceea ce mai rămăsese din sticla de un kil, aşa că am stat în bucătărie, gol, întrebându-mă oare cum puteau oamenii să aibă atâta încredere în mine? Cine eram? Oamenii erau nebuni, oamenii erau naivi. Asta îmi dădea putere. La dracu', chiar îmi dădea. De zece ani trăiam fără slujbă. Oamenii îmi dădeau bani, mâncare, locuri unde să stau. Indiferent dacă mă credeau un geniu sau un idiot, nu conta. Ştiam ce sunt. Nu eram niciuna, nici alta. Ce anume îi făcea pe oameni să-mi dea cadouri, nu mă interesa. Luam cadourile fără vreun sentiment de triumf sau/şi de constrângere. Singura mea premisă era că nu puteam cere nimic. Mai presus de toate, aveam un fonograf mic pe vârful creierului, care se învârtea şi cânta aceeaşi melodie: nu încerca, nu încerca. Părea o idee destul de bună.

Oricum, după ce Marie a plecat, am rămas în bucătărie şi am băut 3 cutii de bere pe care le-am găsit în frigider. Nu-mi prea păsa de mâncare. Auzisem de pasiunea oamenilor pentru mâncare. Dar pe mine mâncarea mă plictisea. Lichidul era în regulă, dar un stomac plin te trăgea în jos. Îmi plăcea rahatul, îmi plăcea să mă cac, îmi plăcea scârna, dar era atât de epuizant să o creezi.

După cele trei cutii de bere, am observat un portofel pe scaunul de lângă mine. Desigur, Marie îşi luase cu ea la lucru un alt portofel. Putea fi atât de proastă sau de generoasă încât să-mi lase bani? Am deschis portofelul. Pe fundul lui era o bancnotă de zece dolari.

Ei bine, Marie mă punea la încercare, şi aveam să trec cu bine testul.

Am luat banii, m-am întors în dormitor şi m-am îmbrăcat. Mă simţeam bine. La urma urmei, ce-i trebuie unui bărbat ca să supravieţuiască? Nimic. Era adevărat. Aveam chiar şi cheia de la locuinţa ei.

Aşa că am ieşit şi am încuiat uşa ca să nu intre hoţii, ha-ha-ha, şi am pornit-o pe străzi, prin Cartierul Francez, şi ce loc stupid era, dar trebuia s-o fac. Totul trebuia să mă ajute, aşa mergeau lucrurile. Aşa că… ah, da, mergeam pe stradă şi problema cu acel Cartier Francez era că nu găseai niciun magazin de băuturi aşa cum se întâmplă în alte părţi decente din lume. Poate că era intenţionat. Trebuia să-ţi dai seama că faptul ăsta le convenea văgăunelor ălora groaznice şi împuţite de la fiecare colţ cărora le ziceau baruri. Primul lucru la care m-am gândit când am intrat într-unul din „ciudatele" baruri din Cartierul Francez a fost să vomit. Şi de obicei o făceam, fugind la vreun pisoar puţind a urină şi dându-mi drumul – tone şi tone de ochiuri prăjite şi cartofi unsuroşi pe jumătate gătiţi. Şi după ce am borât, m-am întors şi m-am uitat la ei: singurul mai însingurat şi mai golit decât clienţii era doar barmanul, mai ales dacă era şi proprietarul locului. Bun, am ieşit şi am pornit mai departe, ştiind că barurile erau reperul, şi ştiţi unde am găsit cele 3 pachete de câte şase? La o mică băcănie cu pâine veche şi tot tacâmul, chiar şi vopsea cojită pe pereţi, şi zâmbetul ăla singuratic pe jumătate dornic de sex… ajută-mă, ajută-mă, ajută-mă… groaznic, da, şi nici măcar nu pot lumina locul, curentul electric costă bani, şi iată-mă pe mine, primul tip care cumpără un pachet de 6 în 17 zile şi primul tip care cumpără trei pachete de

câte şase în 18 ani, şi Doamne, aproape că a juisat pe registrul de la casă… Era prea mult. Mi-am înhăţat restul şi cele 18 cutii înalte de bere şi am ieşit în soarele stupid din Cartierul Francez…

Am pus restul de bani înapoi în portofelul de pe masa din colţ şi l-am lăsat deschis ca să-l vadă Marie. Pe urmă m-am aşezat şi mi-am deschis o bere.

Era plăcut să fiu singur. Totuşi, nu eram singur. De fiecare dată când trebuia să mă piş, vedeam păianjenul ăla şi îmi spuneam: „Ei bine, păianjen, trebuie să pleci, în curând. Pur şi simplu nu-mi place să te văd cum stai în colţul ăla întunecat, prinzând gândaci şi ţânţari şi sugându-le sângele. Vezi tu, eşti rău, domnule Păianjen. Iar eu sunt în regulă. Cel puţin, aşa îmi place să cred. Nu eşti nimic altceva decât un nenorocit de rahat negru cu ochi fără creier, asta eşti. Sugi rahat. Ţi-a sunat ceasul".

Am găsit o mătură în debara, m-am întors în baie, l-am tras din pânza lui şi i-am adus pieirea. Bun, era bine, era acolo, undeva, în faţa mea, nu mă putusem abţine. Dar cum putea Marie să-şi aşeze fundul mare pe capacul ăla, să se uşureze şi să se uite la creatura aia? Măcar îl văzuse? Poate că nu.

M-am întors în bucătărie şi am mai băut nişte bere. Pe urmă am deschis televizorul. Oameni de hârtie. Oameni de sticlă. Am simţit că încep să o iau razna şi l-am închis. Am mai băut nişte bere. Pe urmă am fiert 2 ouă şi am prăjit două fâşii de şuncă. Am reuşit să mănânc. Câteodată uiţi de mâncare. Soarele se strecura prin draperii. Am băut toată ziua. Am aruncat cutiile goale la gunoi. Timpul se scurgea. Apoi uşa s-a deschis. S-a trântit de

perete. Era Marie.

— Doamne Dumnezeule! strigă ea, ştii ce s-a întâmplat?

— Nu, nu, nu ştiu.

— Ah, fir-ar să fie!

— Ce s-a întâmplat, scumpo?

— Am ars căpşunele!

— Chiar?

Alerga prin bucătărie în cercuri mici, iar curul ăla mare se bălăngănea. Părea scoasă din minţi. Dusă. Sărmana pizdă grasă şi bătrână.

— Pusesem pe foc oala cu căpşuni în bucătărie şi hop, a intrat o turistă, o târfă cu bani, primul client de pe ziua de astăzi, ştii, îi plac pălărioarele pe care le fac… în fine, e destul de drăguţă şi îi stă bine cu toate pălăriile, aşa că nu ştia ce să facă, şi pe urmă ne-am apucat să vorbim despre Detroit, aveam o cunoştinţă comună la Detroit, ştii, şi tot vorbeam şi la un moment dat AM SIMŢIT MIROSUL! CĂPŞUNELE SE ARD! M-am năpustit în bucătărie, dar era prea târziu… ce dezastru! Căpşunele au dat în foc şi s-au împrăştiat peste tot şi put, s-au ars, e trist, şi nimic nu poate fi salvat, nimic! Ce nenorocire!

— Îmi pare rău. Dar i-ai vândut măcar vreo pălărie?

— I-am vândut două. N-a putut să se hotărască.

— Îmi pare rău pentru căpşuni. Iar eu am omorât păianjenul.

— Ce păianjen?

— Eram sigur că habar n-ai.

— Ce să am habar? Ce sunt păianjenii? Sunt doar nişte gângănii.

— Se zice că păianjenul nu e o gânganie. Ceva legat de numărul de picioare… Nu prea ştiu şi nici nu-mi pasă.

— Păianjenul nu e o insectă. Da' ce dracu' e?

— Nu e insectă. Aşa se zice. Oricum, am omorât creatura aia nenorocită.

— Mi-ai umblat în portofel.

— Normal. L-ai lăsat acolo. Trebuia să beau nişte bere.

— Tot timpul trebuie să bei bere?

— Da.

— O să fii o pacoste. Ai mâncat ceva?

— 2 ouă, 2 felii de şuncă.

— Ţi-e foame?

— Da. Dar eşti obosită. Relaxează-te. Ia-ţi ceva de băut.

— Să gătesc mă relaxează. Dar mai întâi trebuie să fac o baie fierbinte.

— Dă-i drumul.

— Bine, a zis ea şi s-a întins, a dat drumul la televizor şi apoi s-a dus la baie. A trebuit să ascult ce se spunea la televizor. Un buletin de ştiri. Un nenorocit groaznic de urât. Cu 3 nări. Un nenorocit groaznic de urât îmbrăcat ca o mică păpuşă dementă, transpirând şi uitându-se la mine, spunând cuvinte pe care cu greu le înţelegeam şi pe care nu dădeam doi bani. Ştiam că Marie se uita la televizor ore întregi, aşa că trebuia să mă

adaptez. Când Marie s-a întors, mă uitam direct la sticlă, ceea ce a făcut să se simtă mai bine. Arătam la fel de nevinovat ca un om cu o tablă de şah şi cu pagina de sport în faţă.

Marie a ieşit de la baie, înţolită altfel. Ar fi putut chiar să pară drăguţă, dar, la naiba, era atât de grasă. În fine, măcar nu dormeam pe o bancă în parc.

— Vrei să gătesc eu, Marie?

— Nu, e în regulă. Acum nu mai sunt chiar atât de obosită.

A început să pregătească mâncarea. Când m-am ridicat să-mi mai iau o bere, am sărutat-o în spatele urechii.

— Eşti o fată bună, Marie.

— Îţi ajunge băutura pentru noaptea asta? m-a întrebat.

— Sigur, scumpo. Şi mai e şi sticla aia de un kil. Totul e bine. Nu vreau decât să stau aici şi să mă uit la tv şi să te ascult. E în regulă?

— Cum să nu, Charley.

M-am aşezat. Pregătea ceva. Mirosea bine. Evident, era o bucătăreasă pricepută. Toţi pereţii erau impregnaţi de mirosul ăsta călduţ de mâncare. Nu era de mirare că era atât de grasă: gătea bine, dar şi mânca zdravăn. Marie făcea o oală de tocană. Din când în când se ridica şi mai adăuga ceva în mâncare. O ceapă. Puţină varză. Câţiva morcovi. Se pricepea. Iar eu îmi beam berea şi mă uitam la fătuca aia mare ca o gelatină sloppy, care stătea acolo şi lucra la pălăriile alea fantastice, mâinile ei scotocind într-un coş şi scoţând mai întâi o culoare, apoi alta, apoi o bucată de panglică,

apoi alta, apoi răsucind-o aşa, cosând-o aşa, aşezând-o pe pălărie, şi pălăria aia de paie de 20 de centi era şi mai minunată. Marie crea opere de artă care n-aveau să fie niciodată descoperite – ajungând pe stradă pe capetele târfelor.

În timp ce lucra şi avea grijă de tocană, vorbea.

— Nu mai e cum era. Oamenii nu mai au bani. Totul e numai cecuri de călătorie şi carnete de cecuri şi cărţi de credit. Oamenii pur şi simplu nu mai au bani. Nu-i mai poartă la ei. Creditul e totul. Un tip primeşte un cec şi asta-i tot. Îşi ipotechează o viaţă întreagă pentru o casă. Şi dup-aia trebuie să umple casa aia cu rahaturi şi trebuie să-şi cumpere o maşină. Sunt dependenţi de casă, iar oamenii legii ştiu asta şi le iau pielea cu impozitele. Nimeni nu mai are bani. Micile afaceri pur şi simplu nu merg.

Am mâncat cu tocană şi totul a fost perfect. După cină am scos whisky-ul, iar ea mi-a adus două trabucuri, ne-am uitat la televizor şi n-am mai prea vorbit. Mă simţeam de parcă aş fi fost acolo de ani de zile. Ea a continuat să împletească pălării, vorbind din când în când, iar eu ziceam, da, aşa e, sau chiar? Iar pălăriile continuau să zboare din mâinile ei – adevărate opere de artă.

— Marie, i-am spus, sunt obosit. Trebuie să mă duc la culcare.

Mi-a zis să iau whisky-ul cu mine, şi aşa am făcut. Dar în loc să mă duc în patul meu, am tras cuvertura de pe patul ei şi m-am cuibărit acolo. După ce m-am dezbrăcat, desigur. Salteaua era plăcută. Era un pat plăcut. Era o chestie din aia de modă veche, cu stâlpi înalţi şi acoperiş de lemn, sau

cum i-o fi zicând. Cred că dacă te regulezi până cade acoperişul, ai reuşit. Eu nu eram în stare să dobor acoperişul ăla fără ajutor de la zei.

Marie continua să se uite la tv şi să meşterească pălării. Pe urmă am auzit-o cum închide televizorul, stinge lumina de la bucătărie şi vine în cameră, apoi a ieşit şi nu m-a văzut, şi s-a dus direct la budă. A rămas acolo o vreme şi apoi am văzut-o cum îşi scoate hainele şi îşi pune o cămaşă de noapte mare şi roz. S-a ocupat puţin de faţa ei, a lăsat-o baltă, şi-a pus câteva bigudiuri, pe urmă s-a întors, a pornit spre pat şi m-a văzut.

— Doamne, Charley, nu eşti în patul care trebuie.

— Hi, hi.

— Ascultă, dragule, nu sunt o femeie din aia.

— Ah, lasă aiurelile şi urcă în pat!

S-a urcat. Doamne, nu era decât carne. De fapt, îmi era puţin frică. Ce puteai să faci cu toată chestia aia? Ei bine, eram prins în capcană. Partea de pat pe care stătea Marie se lăsă toată în jos.

— Uite ce-i, Charley…

I-am prins capul şi i l-am întors, mi s-a părut că-i venea să plângă, iar pe urmă buzele mele au fost pe buzele ei. Ne-am sărutat. Fir-ar să fie, mi se scula. Doamne Dumnezeule. Ce era asta?

— Charley, a zis ea, nu e nevoie.

I-am luat mâna şi i-am pus-o pe scula mea.

— O, drace, a făcut, o drace!

M-a sărutat apoi ea, cu limba. Avea o limbă mică – cel puţin limba o

avea mică – pe care şi-o băga şi o scotea, plină de salivă şi de pasiune. M-am retras.

— Cee?

— Aşteaptă puţin.

M-am întins după sticlă şi am tras o duşcă zdravănă, pe urmă m-am aşezat la loc şi mi-am vârât mâna sub pătură şi am ridicat cămaşa aia de noapte uriaşă. Am simţit ceva şi nu ştiam ce, dar părea să fie aia, foarte mică, totuşi, dar în locul care trebuie. Da, era pizdulicea ei. Am împuns-o cu sfredelul meu. Pe urmă ea mi-a luat-o în mână şi mi-a condus-o. Un alt miracol. Chestia aia era strâmtă. Aproape că mi-a jupuit pielea. Ne-am apucat de treabă. Voiam să dureze mult, dar nu-mi păsa. M-a avut. A fost una dintre cele mai grozave partide din toată viaţa mea. Am gemut şi am

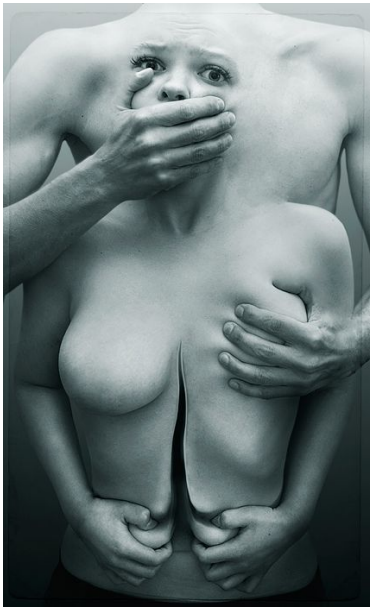

strigat, pe urmă am terminat şi m-am rostogolit de pe ea. Incredibil. După ce s-a întors de la baie, am vorbit puţin, pe urmă ea a adormit. Dar sforăia. A trebuit să mă duc în patul meu. Şi m-am trezit a doua zi dimineaţa în timp ce ea se pregătea de muncă.

— Tre' să mă grăbesc, Charley, mi-a zis.

— Sigur, scumpo.

Cum a plecat, m-am dus la bucătărie şi am băut un pahar cu apă. Lăsase un portofel acolo. Zece dolari. Nu i-am luat. M-am întors la baie şi am stat pe budă, fără păianjenul ăla. Pe urmă am făcut o baie. Am încercat să mă spăl pe dinţi, am vomitat puţin. M-am îmbrăcat şi m-am dus la bucătărie. Găsisem o bucată de hârtie şi un pix:

Marie.

Te iubesc. Eşti foarte bună cu mine. Dar trebuie să plec. Şi nu ştiu exact de ce. Probabil că sunt nebun. Cu bine.

Charley

Am sprijinit biletul sus, pe televizor. Mă simţeam rău. Îmi venea să plâng. Acolo era linişte, era linişte aşa cum îmi plăcea mie. Până şi aragazul şi frigiderul păreau fiinţe omeneşti, vreau să spun fiinţe omeneşti bune – parcă aveau braţe şi glasuri şi îmi spuneau, stai locului, băiete, aici e bine, aici poate fi foarte bine. În dormitor am găsit ceea ce mai rămăsese din sticla de whisky. Am băut restul. Am găsit o cutie de bere în frigider. Am băut-o.

Pe urmă m-am ridicat şi am început să fac curse prin locul ăla îngust, care părea să aibă kilometri. Am ajuns la uşă şi acolo mi-am adus aminte că aveam cheie. M-am întors şi am lăsat cheia lângă bilet. Pe urmă m-am uitat iar la bancnota de zece dolari din portofel. Am lăsat-o acolo. Am plecat mărşăluit. Când am ajuns la uşă, ştiam că după ce o voi închide nu va mai exista nicio cale de întoarcere. Am închis-o. Se sfârşise. Apoi în jos pe scări. Eram din nou singur şi nimănui nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Am pornit spre sud, apoi am luat-o la dreapta. Am continuat să merg, am tot mers şi am ieşit din Cartierul Francez. Am traversat Canal Street. Am mai străbătut câteva străzi, pe urmă am cotit şi apoi am traversat altă stradă şi am cotit iar. Habar n-aveam unde merg. La un moment dat, am trecut pe lângă o clădire aflată în stânga mea şi un bărbat care stătea în prag m-a întrebat:

— Hei, omule, nu vrei o slujbă?

M-am uitat înăuntru şi am văzut şiruri de bărbaţi aliniaţi la mese de lemn, cu ciocane în mâini şi care loveau nişte scoici, păreau scoici comestibile, şi tipii ăştia le spărgeau şi făceau ceva cu carnea, şi era întuneric acolo înăuntru; aveai impresia că bărbaţii ăia se băteau între ei cu ciocanele şi aruncau resturile, şi atunci i-am răspuns omului:

— Nu, nu vreau o slujbă.

Mergeam cu faţa spre soare.

Aveam 74 de cenţi.

Soarele era cum trebuie.

(Traducere: Domnica DRUMEA, Carmen CIORA)

Donald BARTHELME

IMAGINI ALE TATĂLUI MEU PLÂNGÂND

Un aristocrat mergea pe stradă cu trăsura. A dat peste tatăl meu.

*

După ceremonie m-am întors în oraş pe jos. Încercam să mă gândesc la motivul pentru care murise tata. Atunci mi-am adus aminte: fusese lovit de o trăsură.

*

Am sunat-o pe mama şi i-am spus de moartea tatei. Mi-a zis că ea crede că aşa e cel mai bine. Şi eu credeam că aşa e cel mai bine. Nu se mai bucura de viaţă. M-am întrebat dacă trebuia să încerc să dau de urma aristocratului a cărui trăsură îl lovise. Se zicea c-ar fi fost un martor sau doi.

*

Da, e posibil ca acela care stă acolo, în mijlocul patului, plângând, să nu fie tatăl meu. Ar putea fi altcineva, poştaşul, omul care livrează alimentele, agentul de asigurări sau colectorul de impozite, cine ştie. Totuşi, trebuie să recunosc că seamănă cu taică-meu. Asemănarea e foarte puternică. Nu zâmbeşte prin lacrimi, se încruntă prin ele. Ţin minte că odată eram la ranch, la vânat de *pecadillos* (rezultatul unei întâlniri, pe câmpiile Vestului, dintre

un pecari gulerat şi un *armadillo* cu nouă dungi). Taică-meu a tras şi n-a nimerit. A început să plângă. Acest plâns seamănă cu acel plâns.

*

— Ai văzut ce s-a întâmplat?

— Da, dar numai o parte. Un timp am fost întoarsă cu spatele.

Martora era o fetiţă de vreo unsprezece sau doisprezece ani.

Locuia într-un cartier foarte sărac şi nu-mi puteam imagina că, dacă ar fi depus mărturie, cineva ar fi crezut-o.

— Îţi aduci aminte cum arăta omul din trăsură?

— Ca un aristocrat, a zis ea.

*

Primul martor declară că omul din trăsură arăta „ca un aristocrat“. Dar asta ar putea fi pur şi simplu din cauza trăsurii. Orice om stând într-o trăsură arătoasă cu vizitiu pe capră şi poate unul sau doi lachei în spate poate arăta ca un aristocrat. I-am notat numele şi am rugat-o să mă sune dacă îşi mai aminteşte ceva. I-am dat nişte bomboane.

*

Stăteam în piaţa unde taică-meu fusese ucis şi îi întrebam pe trecători dacă văzuseră sau dacă ştiau pe cineva care văzuse incidentul. În acelaşi timp, simţeam că efortul era inutil. Chiar dacă-l găseam pe omul a cărui trăsură făcuse asta, ce i-aş fi putut zice?

— Mi-ai omorât tatăl.

— Da, ar răspunde aristocratul, dar el a sărit în faţa cailor. Omul meu a

încercat să oprească, dar totul s-a întâmplat prea repede. Nu mai era nimic de făcut.

Atunci poate că avea să-mi ofere o pungă plină cu bani.

*

Omul care stă în mijlocul patului seamănă foarte mult cu tata. Plânge, lacrimile i se scurg pe obraji. Se vede că e supărat din vreo pricină. Uitându-mă la el, ştiu că ceva nu-i în regulă. Varsă lacrimi ca un hidrant cu capacul scos. Văicăreala lui străbate prin toate camerele. Înduioşat, îmi duc laba la piept şi zic:

— Tată.

Asta nu-l distrage de la plâns, care se înalţă într-un ţipăt, coboară într-un scâncet. Registrul lui e larg, ambiţia pe măsură. Zic din nou: „Tată", dar mă ignoră. Nu ştiu dacă e momentul să plec sau dacă abia mai târziu va fi momentul să plec. S-ar putea să se oprească brusc, să devină sever. Am lăsat uşa deschisă şi nimic între mine şi uşă, iar pe deasupra uşa cu plasă contra insectelor deschisă şi motorul Mustangului pornit. Dar poate că nu tatăl meu plânge acolo, ci un alt tată: tatăl lui Tom, tatăl lui Phil, tatăl lui Pat, tatăl lui Peter, tatăl lui Paul. Să fac vreun test, o analiză a amprentei vocale sau

*

Tatăl meu aruncă în sus ghemul de împletit. Lâna portocalie atârnă acolo.

*

Tatăl meu se uită la tava cu prăjituri roz. Apoi îşi înfige degetul mare în fiecare prăjitură, în vârf. Prăjitură după prăjitură. Un zâmbet larg se întinde

pe faţa fiecărei prăjituri.

*

Apoi un om mi-a spus că i-a auzit pe alţi doi bărbaţi vorbind despre accident într-o prăvălie.

— Care prăvălie?

Omul mi-a arătat-o, prăvălia unui negustor de textile din partea de sud a pieţei. Am intrat în magazin şi am pus întrebări.

— Acela era taică-tu? Era al naibii de stângaci, dacă vrei părerea mea.

Asta a spus-o băiatul de prăvălie de după tejghea. Dar alt bărbat, care stătea acolo, bine îmbrăcat, chiar elegant, cu un ceas cu lanţ de aur de-a curmezişul vestei, nu era de acord.

— Ar fi putut să-i oprească, dacă se sinchisea.

— Aiurea, a zis băiatul, n-ar fi avut nicio şansă. Dacă taică-tu n-ar fi fost beat…

— Nu era beat, am zis eu. Am ajuns la faţa locului la puţin timp după ce s-a întâmplat totul şi n-am mirosit niciun fel de băutură.

*

Era adevărat. Fusesem anunţat de poliţie, care a venit la mine şi m-a dus la locul accidentului. M-am aplecat asupra tatei, care avea pieptul strivit, şi mi-am lipit obrazul de al lui. Era rece. N-am mirosit băutură, dar sângele din gură mi-a pătat gulerul cămăşii. Am întrebat lumea cum se întâmplase.

— L-a lovit o trăsură, au zis ei.

— Vizitiul a oprit?

— Nu, a dat bice cailor şi a gonit mai departe pe stradă şi pe urmă a făcut colţul la capătul străzii, spre Noua Piaţă Regală.

— N-aveţi nicio idee a cui ar putea fi trăsura…?

— Nicio idee.

Apoi am făcut aranjamentele pentru înmormântare. Abia câteva zile mai târziu mi-a venit ideea să-l caut pe aristocratul din trăsură.

*

Nu avusesem în viaţa mea de-a face cu aristocraţii, nici măcar nu ştiam în ce parte a oraşului locuiau, în casele lor mari. Aşadar, chiar dacă dădeam de cineva care văzuse incidentul şi care putea să-l identifice pe aristocratul respectiv, mai trebuia să-i găsesc casa şi să fiu primit (şi, chiar şi atunci, dacă era plecat în străinătate?).

— Nu, de vină e vizitiul, a zis omul cu lanţ de aur. Chiar dacă tatăl dumneavoastră ar fi fost beat – nu pot spune nimic despre asta, într-un sens ori în altul, n-am nicio opinie în privinţa asta –, chiar dacă tatăl dumneavoastră ar fi fost beat, vizitiul ar fi putut face mai mult ca să evite accidentul. Trebuie să ştiţi că a fost târât. Trăsura l-a târât vreo zece metri.

Băgasem de seamă că hainele tatei erau rupte într-un mod ciudat.

— Ar fi ceva, a zis băiatul de prăvălie, să nu spui la nimeni că ţi-am zis, dar pot să-ţi dau un indiciu. Livreaua vizitiului era albastră cu verde.

*

Este tatăl cuiva. Măcar atâta e clar. Are calităţi paterne. Păr cărunt. Faţă pufăită. Umeri lăsaţi. Burtă. Lacrimi şiroaie. Lacrimi şiroaie. Lacrimi şiroaie.

Lacrimi şiroaie. Şi mai multe lacrimi. Se pare că vrea să meargă mai departe pe poteca asta sărată. Faptele sugerează că ăsta-i planul lui, să plângă. Are ceva în minte, mai mult plâns. Of, Doamne, Doamne! Dar de ce să rămân? De ce să mă uit? De ce să zăbovesc? De ce să nu fug de aici? De ce să mă chinuiesc singur? Aş putea să fiu altundeva, să citesc o carte, să mă uit la televizor, să îndes o corabie mare într-o sticlă mică, să dansez Porcul. Aş putea să fiu pe străzi pipăind fetiţe de unsprezece ani în haine soldăţeşti, sunt mii ca ele, toate semănând ca bănuţii între ei, şi aş putea să… De ce nu se ridică, nu-şi aranjează hainele, nu-şi şterge faţa? Încearcă să ne facă de ruşine. Vrea atenţie. Încearcă să fie interesant. Vrea să i se pună comprese reci pe frunte, să fie ţinut de mână, să i se maseze spatele, ceafa, să-i fie încheieturile bătute uşor, coatele unse cu uleiuri exotice, unghiile pictate cu mici scene care să-l înfăţişeze pe Dumnezeu binecuvântând America. Eu n-am să fac asta.

*

Tata are o bandană roşie legată în jurul feţei, care-i acoperă nasul şi gura. Îşi întinde mâna dreaptă în care ţine un pistol cu apă.

— Sus mâinile! zice.

*

Dar livrelele albastre cu verde nu sunt rare. O haină albastră cu pantaloni verzi, sau invers, dac-aş fi văzut un vizitiu cu o astfel de uniformă n-aş fi băgat de seamă în mod deosebit. E drept că majoritatea uniformelor sunt albastre şi portocalii, sau albastre şi albe, sau albastre şi un fel de albastru închis

(pentru pantaloni). Dar în zilele noastre se întâlnesc adesea servitori care imită culorile mai elegante purtate de stăpâni. I-am văzut chiar în pantaloni roşii, deşi pantalonii roşii era până acum rezervaţi, printr-o înţelegere tacită, aristocraţiei. Astfel încât culorile livrelei vizitiului nu aveau prea multă importanţă. Dar măcar era ceva. Puteam acum să colind oraşul, îndeosebi pe la grajduri şi cârciumi şi locuri de felul ăsta, cu ochii în patru la uniformele lacheilor care se adunau acolo. Era posibil ca mai mulţi nobili să-şi îmbrace servitorii în livrea albastră şi verde, dar, pe de altă parte, era puţin probabil să fie mai mulţi de cinci. Aşadar slujbaşul negustorului de pânzeturi mă pusese pe un fir bun, numai energie să fi avut ca să-l urmăresc cu hotărâre.

*

Iată-l pe tata, stând în picioare lângă un câine extrem de mare, un câine de cel puţin zece palme înălţime. Tata sare în spinarea câinelui, îl călăreşte. Tata îl împunge pe câinele cel mare în coaste cu călcâiele şi scoate un chiot. „Dii!“

*

Tata a scris pe peretele alb cu creioanele lui.

*

Eram întins pe pat când a bătut cineva la uşa mea. Era fetiţa căreia îi dădusem bomboane când începusem să-l caut pe aristocrat. Părea speriată, dar hotărâtă; mi-am dat seama că avea nişte informaţii pentru mine.

— Ştiu cine-a fost, a zise ea. Ştiu cum îl cheamă.

— Cum?

— Întâi trebuie să-mi dai cinci coroane.

Din fericire, aveam cinci coroane la mine; să fi venit mai târziu, după ce-aş fi mâncat, n-aş fi avut nimic să-i dau. I-am dat banii şi ea zis:

— Lars Bang.

M-am uitat la ea surprins.

— Cel fel de nume e ăsta pentru un aristocrat?

— Vizitiul lui, a zis ea. Pe vizitiu îl cheamă Lars Bang.

Apoi a fugit.

*

Când am auzit acel nume, care în sunet şi aparenţă fizică e grosolan, vulgar, nu departe de propriul meu nume, m-a cuprins dispreţul, m-am gândit să las baltă toată tărăşenia, deşi informaţia mă costase cinci coroane. Când îl căutam şi el încă nu avea nume, aristocratul şi, prin extensie, servitorii lui păreau vulnerabili: fuseseră, la urma urmei, responsabili pentru o crimă sau un fel de crimă. Tatăl meu era mort şi ei erau responsabili sau măcar implicaţi; şi, chiar dacă erau aristocraţi sau servitori de aristocraţi, puteau fi chemaţi în faţa justiţiei comune; li se putea cere să plătească despăgubiri, într-o anumită măsură, pentru ceea ce făcuseră. Acum, ştiind numele vizitiului şi fiind astfel mult mai aproape de stăpânul său decât atunci când aveam numai indiciul livrelei albastre cu verde, a început să mi se facă frică. Pentru că, până la urmă, aristocratul necunoscut trebuie să fie un om foarte puternic, deloc obişnuit să fie tras la răspundere de oameni ca mine; într-adevăr, dispreţul pentru oamenii ca mine era aşa de mare, încât, atunci

când unul dintre noi fusese atât de nesăbuit să se abată în calea trăsurii sale, aristocratul l-a trântit la pământ sau i-a permis vizitiului să facă lucrul acesta, l-a târât pe caldarâm vreo zece metri şi apoi şi-a văzut vesel de drum spre Noua Piaţă Regală. Era puţin probabil, mă gândeam eu, ca un astfel de om să asculte binevoitor ce aveam să-i spun. Era foarte posibil să nu primesc nicio pungă cu bani, nici o singură coroană, nici măcar un öre; ci mai degrabă avea să-şi asmută servitorii pe mine cu o mişcare bruscă şi nerăbdătoare din cap. Aş fi putut fi bătut, poate chiar omorât. Ca tatăl meu.

*

Dar dacă nu e tata cel care zace în pat şi plânge, de ce stau în picioare lângă pat, într-o poziţie de rugăciune? De ce doresc din toată inima ca acest om, tatăl meu, să înceteze ceea ce face, atât de dureros pentru mine? Oare numai fiindcă poziţia mea e una familiară? Fiindcă îmi amintesc, dinainte, cum doream din toată inima ca acest om, tatăl meu, să înceteze ceea ce face?

*

De ce!… acela e tatăl meu!… stă în pat!… şi *plânge*!… pare că inima stă să-i explodeze!… tată!… cum s-a întâmplat una ca asta?… cine te-a rănit?… spune-mi numele lui!… o să-l… o să-l… tată, ţine batista asta!… şi batista asta!… şi batista asta!… fug după un prosop… după doctor… după preot… după o zână bună… este… poţi… pot… o cană cu ceai cald?… un castron de supă fierbinte?… o înghiţitură de Calvados?… un *joint*… o jachetă roşie?… o jachetă albastră?… tată, te rog!… uită-te la mine, tată… cine te-a jignit?…

deci ai fost compromis?… ruinat?… circulă o bârfă?… o calomnie?… o clevetească?… moartea lui!… nu o voi permite!… nu voi tolera!… voi… mişca orice munte… voi străbate orice râu… etc.

*

Tata se joacă cu solniţa şi piperniţa şi cu zaharniţa. Ridică de pe zaharniţă capacul şi toarnă piper în ea.

*

Sau: Tata îşi băgă mâna printr-o fereastră a casei de păpuşi. Mâna lui răstoarnă scaunul păpuşii, răstoarnă scrinul păpuşii, răstoarnă patul păpuşii.

*

A doua zi, chiar înainte de amiază, Lars Bang însuşi a venit la mine în cameră.

— Am înţeles că mă căutaţi.

Era foarte surprinzător. Mă aşteptam să întâlnesc un om solid, greoi, făcut din acelaşi aluat ca şi ceilalţi vizitii pe care îi vedeam în fiecare zi; Lars Bang era însă firav, aproape feminin, semănând mai degrabă a secretar sau valet decât a vizitiu. Nu era deloc ameninţător, contrar temerilor mele; era aproape serviabil, deşi cu o urmă de răutate în serviabilitatea lui. I-am explicat bâlbâindu-mă că tatăl meu, un om bun, deşi victimă a unor slăbiciuni, inclusiv a dragostei pentru băutură, fusese doborât de trăsura unui aristocrat, în apropierea Noii Pieţe Regale, cu numai câteva zile în urmă; că auzisem că trăsura îl târâse vreo zece metri; şi că eram nerăbdător să lămuresc nişte fapte în această întâmplare.

— Bine atunci, a zis Lars Bang, dând serviabil din cap, eu sunt omul pe care-l căutaţi, pentru că trăsura mea a fost amestecată în asta. Tristă treabă! Din păcate, n-am timp acum să vă dau toate amănuntele, dar, dacă o să treceţi pe la adresa scrisă pe cartea asta de vizită, la şase seara, cred că o să vă pot satisface curiozitatea.

După ce a zis acestea, a plecat, lăsându-mă cu cartea de vizită în mână.

*

Am vorbit cu Miranda, povestindu-i pe scurt ce se întâmplase. M-a rugat să-i arăt cartea de vizită; i-am dat-o, pentru că adresa nu avea nicio însemnătate pentru mine.

— Măiculiţă, zise ea, 17 rue du Bac, asta tocmai dincolo de Poarta Vixen, un cartier foarte select. Numai aristocraţi de cel mai înalt rang locuiesc acolo, iar oamenii de rând nu-s îngăduiţi nici măcar în parcul cel mare dintre case şi râu. Dacă te prind hoinărind pe-acolo noaptea, poţi să te alegi cu o bătaie crâncenă.

— Dar am întâlnire, am zis eu.

— Întâlnire cu un birjar! a răcnit Miranda, ce prost eşti! Crezi că paznicii or să te creadă şi, chiar dacă te cred (ai o moacă destul de cinstită), or să te lase să colinzi prin cartierul ăla bogat, unde atâţia hoţi şi-ar dori să fie lăsaţi în libertate măcar o oră, după căderea nopţii? N-ai decât!

Apoi ea m-a sfătuit să duc ceva cu mine, un coş cu carne de vită sau o duzină de sticle de vin, ca, în cazul în care mă prind, să pot zice că livrez o comandă la cutare casă şi astfel să fiu judecat ca un om cinstit cu o sarcină cinstită şi să scap de bătaie. Mi-am dat seama că avea dreptate; şi, ieşind în oraş, am cumpărat o duzină de sticle de bordo bun (căci n-ar fi mers să livrez un vin pe care un aristocrat nu l-ar bea); m-a costat treizeci de coroane, bani pe care i-am împrumutat de la Miranda. Am înfăşurat sticlele în paie, ca să nu se ciocnească, şi lotul într-un sac, iar această greutate în spate. Îmi aduc aminte că mă gândeam că *greutate* şi *spate* rimează. Astfel am pornit prin oraş.

*

Iată patul tatălui meu. Pe el, tatăl meu. Atitudine de tristeţe. Odată graţios ca un cerb-catâr, cu aceleaşi urechi mari. Pentru o nanosecundă,

apare un nanozâmbet. Glumea cu mine? Îmi aduc uminte că odată am ieşit să vânăm pe dealurile Vestului (dincolo de Cuibul Vulturului). Întâi am tras în nişte cutii vechi de bere, apoi în nişte sticle vechi de whisky, mai bune pentru că se spărgeau. Apoi am tras în nişte tufe de mesquite şi în părţile unui camion Ford pe care cineva îl abandonase acolo. Dar niciun animal n-a venit la petrecerea noastră (era zgomotoasă, recunosc). O listă lungă de animale a refuzat să-şi facă apariţia, nicio căprioară, prepeliţă, iepure, focă, lei de mare, condylarthra. Era destul de plictisitor să tragem în tufe, aşa că ne-am adăpostit după nişte pietre, tata şi eu, el s-a adăpostit după pietrele sale, eu m-am adăpostit după pietrele mele şi am început să tragem unul în altul. A fost interesant.

*

Tatăl meu se uită în oglindă. Poartă o pălărie mare (de paie) de care sunt prinse mai multe narcise albastre şi galbene din plastic. Zice:

— Cum arăt?

*

Lars Bang a luat sacul de la mine şi fără permisiune şi-a băgat mâna în el, de unde a scos una dintre sticlele de bordo învelite în paie.

— Ia te uită! a exclamat el, citind eticheta. Un dar pentru stăpân, fără îndoială!

Apoi, fără să mă scape din ochi, a luat o sulă şi a scos dopul. Mai erau doi bărbaţi aşezaţi la masa din bucătărie, iar cu ei o fată brunetă şi frumoasă, destul de tânără, tăcută, care nu spunea nimic şi nu se uita la nimeni. Lars

Bang a luat nişte pahare, a împins un scaun cu piciorul spre mine şi a umplut paharele tuturor.

— În sănătatea dumitale! a zise el (cu o umbră de ironie, mi s-a părut) şi am început să bem. Tânărul ăsta, a zis Lars Bang, făcând un semn cu capul înspre mine, a venit să ne ceară sfatul în privinţa unei afaceri foarte complicate. Un omor, parcă aşa ai spus?

— Ba n-am spus deloc aşa ceva. Vreau nişte informaţii despre un accident.

Bordoul s-a terminat repede. Fără să se uite la mine, Lars Bang a deschis o altă sticlă şi a aşezat-o în mijlocul mesei. Fata frumoasă cu părul întunecat mă ignora, ca şi pe ceilalţi. În ce mă priveşte, mi se părea că mă purtasem destul de bine până atunci. Nu protestasem când vinul fusese oferit tuturor (la urma urmelor, erau obişnuiţi să ia un fel de taxă din tot ce intra prin uşa din spate). De asemenea, nu permisesem să fie folosit cuvântul „omor“, rostit de el, ci specificasem cuvântul „accident”. Prin urmare, mă simţeam, în general, confortabil, aşezat la masă şi bând vinul cu care nu eram mai obişnuit decât tatăl meu.

— Ei bine, a zis Lars Bang după ceva timp, o să-ţi povestesc împrejurările accidentului, şi dumneata o să judeci singur dacă eu sau stăpânul meu, *lensgreve*-ul Aklefeldt, suntem răspunzători.

Am primit noutăţile cu un uşor şoc. Un conte! Chiar că nimerisem să iau la întrebări un om de rang foarte înalt. Într-o clipă, toată siguranţa pe care o adunasem s-a scurs din mine. Un conte! Maică sfântă, ai milă de mine.

*

Iată-l pe tata, se uită prin uşa deschisă într-o casă goală. E însoţit de un câine (un câine mic; nu acelaşi câine ca înainte). Se uită în încăperea goală. Zice:

— E cineva acasă?

*

Iată-l pe tatăl meu, plângând pe pat.

*

— Era într-o vineri, a început Lars Bang, de parcă spunea o snoavă. Era pe la amiază şi stăpânul mi-a poruncit să-l duc în Noua Piaţă Regală, unde avea nişte treburi. Ne îndreptam spre piaţă încet, pentru că nu se grăbea. Închipuiţi-vă uimirea mea când, trecând pe lângă casa postăvarului, ne-am trezit atacaţi de un bătrân, beat criţă, care s-a aruncat în faţa cailor din faţă şi a început să-i lovească peste picioare cu o nuia în cel mai hain chip cu putinţă. Bietele animale proaste, fireşte, s-au ridicat pe picioarele din spate de frică, pentru că, zise Lars Bang cu pietate, sunt obişnuite cu îngrijirea cea mai bună şi niciodată nu primesc vreo lovitură de la mine sau de la celălalt vizitiu, Rik, căci contele e deosebit de sever în privinţa asta, vrea ca animalele să fie bine tratate. Caii, vasăzică, se cabrau şi săreau; asta e tot ce puteam face ca să-i stăpânesc; am strigat la omul acela, care a căzut pe spate pentru o clipă. Contele a scos capul pe fereastră să afle care-i pricina necazului şi i-am spus că un beţiv ne-a atacat caii. Tatăl dumitale, în sminteala lui, nefiind mulţumit cu beleaua pe care o făcuse deja, s-a întors în fugă, aproape de cai,

şi-a început să-i plesnească nebuneşte peste picioare cu băţul. La acest atac reînnoit, caii, speriaţi la culme, mi-au smuls frâiele din mâini şi-au năvălit peste tatăl dumitale, care a căzut sub copitele lor. Roţile grele ale trăsurii au trecut peste el (am simţit două bufnituri distincte), trupul i-a fost prins sub capra trăsurii şi târât vreo zece metri, pe caldarâm. Eu încercam din toate puterile să mă ţin pe capră, pentru că, muşcând zăbala, caii nu mai voiau să stea în loc; niciun om nu i-ar fi putut opri. Am gonit de-a lungul străzii…

*

Tatăl meu ia lecţii de bune maniere.

— Bărbaţii trebuie să se ridice când prietenii ne salută în timp ce noi şedem într-un separeu?

— Bărbaţii nu se ridică atunci când sunt aşezaţi într-un separeu, răspunse el, deşi pot să se ridice pe jumătate şi să se scuze că nu s-au ridicat de tot.

*

—…iar caii au cotit pe strada care duce spre Noua Piaţă Regală; și abia când am ajuns acolo s-au oprit şi m-au lăsat să-i liniştesc. Vroiam să mă întorc să văd ce s-a-ntâmplat cu smintitul, tatăl dumitale, care ne atacase; stăpânul, furios la culme şi tulburat, nu mi-a dat voie. Nu l-am mai văzut niciodată aşa de mânios ca-n ziua aceea; dacă tatăl dumitale ar fi supravieţuit şi stăpânul ar fi pus mâna pe el, nu s-ar fi sfârşit bine pentru tatăl dumitale, cu siguranţă. Aşadar acum ştii totul. Sunt încrezător că eşti satisfăcut de ce ai auzit şi-o să bei cu noi încă o sticlă din bordoul ăsta bun pe care l-ai adus, iar pe urmă ai să te duci în drumul dumitale.

Înainte de a avea timp să răspund, fata cu părul întunecat a vorbit.

— Bang e un mincinos afurisit, a zis ea.

*

Etc.

(Traducere: Emil NICULESCU)

Dino BUZZATI

MONSTRUL COLOMBRE

CÂND STEFANO ROI împlini doisprezece ani, îi ceru ca dar tatălui său, căpitan şi proprietar al unei frumoase corăbii cu pânze, să-l ia cu el la bord.

— Când voi fi mare, spuse, vreau să merg pe mare ca tine. Şi voi comanda nave mai mari şi mai frumoase decât a ta.

— Dumnezeu să te ajute, fiule, răspunse tatăl.

Şi cum tocmai în ziua aceea vasul său trebuia să plece, îl luă pe băiat cu el.

Era o zi minunată, cu soare şi mare liniştită. Stefano, care nu fusese niciodată pe corabie, umbla fericit pe covertă, admirând complicatele manevre ale velelor. Şi întreba de una şi de alta pe marinarii care, zâmbitori, îi dădeau toate explicaţiile.

Când ajunse la pupă, băiatul se opri, plin de curiozitate, să privească ceva care ieşea din când în când la suprafaţă, la o distanţă de două-trei sute de metri pe dâra pe care corabia o lăsa în urmă.

Deşi nava îşi luase zborul, dusă de un vânt care izbea puternic pupa dintr-o parte, obiectul îşi păstra mereu distanţa. Şi, măcar că băiatul nu ştia să şi-l explice, lucrul acela avea ceva indefinibil care-l atrăgea grozav.

Tatăl, nemaivăzându-l pe Stefano prin preajma sa, după ce în zadar îl strigase cu voce tare, coborî de la puntea de comandă şi porni să-l caute.

— Stefano, ce faci tu acolo, aşa nemişcat? îl întrebă zărindu-l, în fine, la pupă, stând în picioare şi privind ţintă undele.

— Tată, vino să vezi şi tu.

Tatăl se apropie şi privi şi el în direcţia indicată de băiat, dar nu reuşi să vadă nimic.

— E un lucru închis la culoare care iese din când în când din valuri în urma noastră, spuse băiatul, şi vine după noi.

— Cu toate că am patruzeci de ani, spuse tatăl, cred că tot mai am vederea bună. Dar nu văd absolut nimic.

Şi, fiindcă fiul său insista, se duse să ia ocheanul şi scrută suprafaţa mării în direcţia urmei pe care o lăsau. Stefano îl văzu pălind la faţă.

— Ce e? De ce faci figura asta?

— Oh, de nu te-aş fi ascultat, exclamă căpitanul. Acum mi-e teamă pentru tine. Lucrul acela pe care-l vezi ieşind din apă şi care ne urmăreşte, nu e un lucru. E un colombre. Este un peşte de care marinarii se tem mai mult decât de orice, pe oricare mare a lumii. E un rechin înspăimântător şi misterios, mai viclean decât omul. Din motive pe care poate că n-o să le ştie nimeni, niciodată, el îşi alege victima şi, după ce şi-a ales-o, o urmăreşte ani şi ani de zile, o viaţă întreagă, până când reuşeşte s-o sfâşie. Şi ciudăţenia e asta: nimeni nu poate să-l zărească în afara victimei însăşi şi a celor de acelaşi sânge cu ea

— Dar asta nu-i o poveste?

— Nu. Eu nu l-am văzut niciodată. Dar l-am recunoscut numaidecât după descrierile pe care le-am auzit de atâtea ori. Botul acela de bizon, gura aceea care se închide şi se deschide fără încetare, dinţii aceia teribili. Stefano, nu încape nici o îndoială, din păcate; acest colombre te-a ales pe tine şi atâta vreme cât vei umbla pe mare nu-ţi va da pace. Ascultă-mă: ne întoarcem numaidecât pe uscat, vei debarca şi nu te vei mai îndepărta niciodată de ţărm, sub nici un motiv. Trebuie să-mi făgăduieşti asta. Meseria de navigator nu e pentru tine, fiule. Trebuie să te resemnezi. De altfel şi pe uscat poţi să-ţi găseşti norocul.

Spunând aceasta răsuci numaidecât cârma, se întoarse în port şi, pretextând un rău neaşteptat, îşi debarcă feciorul. După care plecă din nou, fără el.

Profund tulburat, băiatul rămase pe ţărm până ce ultimul catarg se scufundă pe după orizont. Dincolo de digul care închidea portul, marea rămase cu desăvârşire pustie. Dar, ascuţindu-şi privirea, Stefano reuşi să zărească un punctişor negru care apărea cu intermitenţe la suprafaţa apei: colombrele *său* care se deplasa încet de colo până colo, încăpăţânându-se să-l aştepte.

De atunci chemarea mării a fost alungată din inima băiatului prin tot felul de mijloace. Tatăl său l-a trimis să înveţe într-un oraş din lăuntrul ţării, la o depărtare de sute de kilometri. Şi pentru un timp, absorbit de noua ambianţă, Stefano nu se mai gândi la monstrul marin. Cu toate acestea, în

vacanţa de vară se întoarse acasă şi primul lucru pe care-l făcu, de cum avu un minut liber, fu să se ducă degrabă la capătul digului, ca să facă un fel de probă, deşi de fapt socotea toate astea fără nici un rost. După atâta timp, monstrul colombre, admiţând chiar că toată istoria pe care i-o povestise taică-său era adevărată, renunţase, desigur, la asediu.

Dar Stefano rămase locului înmărmurit, cu inima bătându-i puternic. La o depărare de două-trei sute de metri de dig, în larg, înspăimântătorul peşte umbla de colo până colo, fără grabă, ridicând din când în când botul din apă şi îndreptându-l spre uscat ca şi când ar fi fost nerăbdător să vadă dacă nu cumva venea, în sfârşit, Stefano Roi.

Astfel ideea făpturii aceleia vrăjmaşe care-l aştepta zi şi noapte deveni pentru Stefano o tainică obsesie. Şi chiar în oraşul îndepărtat i se întâmpla să se trezească în puterea nopţii neliniştit. Era în siguranţă, fireşte, sute de kilometri îl separau de colombre. Dar el ştia, cu toate astea, că dincolo de munţi, dincolo de păduri, dincolo de câmpii, rechinul sta şi-l aştepta. Şi, dacă el ar fi fost dus chiar şi în cel mai îndepărtat continent, monstrul colombre tot ar fi stat la pândă la suprafaţa apelor mării celei mai apropiate, cu inexorabila obstinaţie pe care o au uneltele destinului.

Stefano, care era un băiat serios şi plin de bunăvoinţă, îşi continuă cu folos studiile şi, de cum ajunse bărbat, îşi găsi o slujbă onorabilă şi bine plătită la o întreprindere comercială din acel oraş. Între timp tatăl muri din pricina unei boli, falnica lui corabie cu pânze fu vândută de văduvă şi fiul deveni moştenitorul unei averi modeste. Munca, prieteniile, distracţiile, primele

iubiri: Stefano îşi avea acum viaţa lui, cu toate acestea gândul la colombre îl asalta ca un funest şi totodată fascinant miraj; şi, cu cât trecea timpul, în loc să dispară, devenea tot mai insistent.

Mari sunt satisfacţiile unei vieţi laborioase, aşezate şi liniştite, dar şi mai mare este atracţia abisului. Stefano abia împlinise douăzeci şi doi de ani când, luându-şi rămas bun de la prietenii din oraş şi părăsindu-şi slujba, se întoarse în oraşul natal şi-i aduse mamei sale la cunoştinţă hotărârea fermă de a urma meseria tatălui său. Femeia, căreia Stefano nu-i vorbise niciodată de misteriosul rechin, primi cu bucurie hotărârea lui. Faptul că fiul părăsise marea de dragul oraşului i se păruse întotdeauna, în adâncul sufletului ei, o trădare a tradiţiilor de familie.

Şi Stefano începu să străbată mările dovedind calităţi marinăreşti, rezistenţă la oboseală, spirit întreprinzător. Naviga, naviga, şi în urma lăsată de corabia sa, fie zi, fie noapte, pe furtuni sau pe vreme liniştită, înota neobosit monstrul colombre. El ştia că ăsta era blestemul şi osânda sa, dar tocmai din această pricină nu găsea puterea să se dea în lături. Şi nimeni de pe corabie nu zărea monstrul în afară de el.

— Nu vedeţi nimic în partea aceea? îşi întreba din când în când tovarăşii, arătând dâra pe care o lăsa în urmă corabia.

— Nu, nu vedem nimic. Dar de ce?

— Nu ştiu. Mi se părea că...

— Nu cumva vei fi văzut din întâmplare vreun colombre? ziceau ceilalţi râzând şi bătând în lemn.

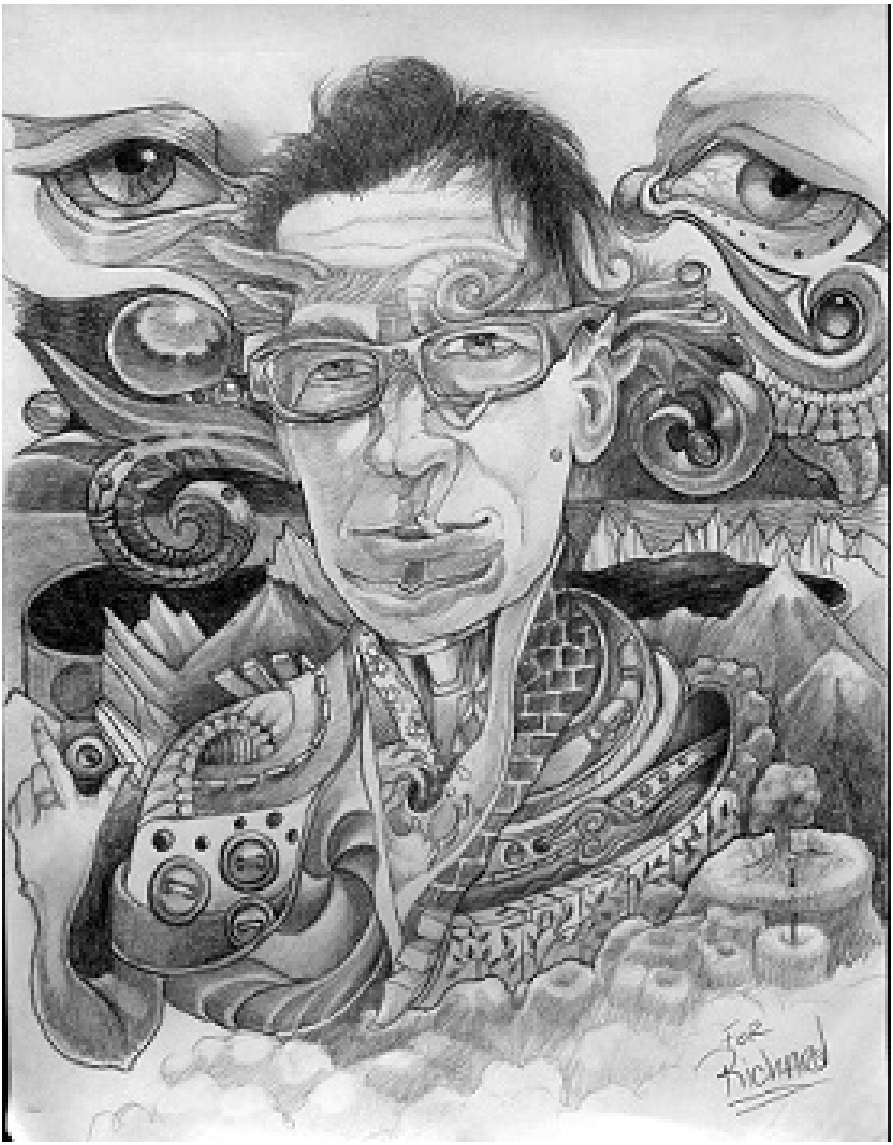

— De ce râdeţi? De ce bateţi în lemn?

— Pentru că acest colombre e o fiară care nu iartă. Şi dacă s-ar apuca să urmărească această nava, ar însemna că unul din noi e pierdut.

Dar Stefano nu da îndărăt. Neîntrerupta ameninţare care îl încolţea părea chiar să-i sporească voinţa, pasiunea pentru mare, îndrăzneala sa în ceasurile de luptă şi pericol.

Cu puţinul pe care-l moştenise de la tatăl său, de cum se simţi stăpân pe meserie, cumpără împreună cu un asociat o mică corabie de transport, după care ajunse singurul proprietar şi, mulţumită mai multor transporturi norocoase, putu apoi să-şi cumpere o adevărată navă comercială, pornind să întreprindă curse tot mai ambiţioase. Dar succesele, şi milioanele, nu reuşeau să-i smulgă din inimă acea continuă obsesie; şi, pe de altă parte, nici nu fu tentat vreodată să-şi vândă nava sau să se retragă pe uscat în vederea altor acţiuni.

Să navigheze, să navigheze era unicul său gând. După ce făcea drumuri lungi, nici n-apuca bine să pună piciorul pe pământ în vreun port oarecare, că numaidecât îl şi împungea nerăbdarea de-a porni din nou la drum. Ştia că afară, în larg, era monstrul colombre care-l aştepta, şi că numele de colombre e sinonim cu acela de distrugere. Zadarnic. Un impuls de nestăvilit îl trăgea fără îndurare, de la un ocean la altul.

Până când, pe neaşteptate, Stefano îşi dădu seama, într-o zi, că era bătrân, tare bătrân; şi nimeni din preajma lui nu pricepea pentru ce, bogat cum era, nu părăsea odată viaţa aceea blestemată de marinar. Bătrân şi amarnic de nefericit, pentru că întreaga lui viaţă fusese risipită în acel soi de fugă nebunească de-a lungul mărilor, ca să scape de duşmanul său. Dar mai

puternică decât bucuria unei vieţi aşezate şi tihnite fusese întotdeauna pentru el tentaţia abisului.

Şi într-o seară, în timp ce magnifica sa navă era ancorată în rada portului unde se născuse, se simţi pe pragul morţii. Atunci îl chemă pe secund, în care avea mare încredere, şi-i ceru să nu se împotrivească la ceea ce se pregătea să facă. Ofiţerul, dându-şi cuvântul, îi făgădui.

Primind această asigurare, Stefano dezvălui secundului, care-l asculta înmărmurit, povestea cu monstrul colombre, care-l urmărise fără încetare timp de cincizeci de ani, zadarnic.

— M-a escortat de la un capăt la altul al pământului, spuse el, cu o fidelitate pe care nici cel mai nobil dintre prieteni n-ar fi putut-o arăta. Acum mă pregătesc să mor. Şi el, acum, o fi cumplit de bătrân şi de obosit. Nu pot să-l trădez.

Acestea fiind zise îşi luă rămas bun, porunci să se lase la apă o barcă şi se sui în ea, după ce mai ceru să i se dea un harpon.

— Mă duc acum să-i ies în cale, spuse el. Nu-i cinstit să-l dezamăgesc. Dar mă voi lupta cu el cât m-or ţine puterile.

Se îndepărtă de vas vâslind obosit. Ofiţerii şi marinarii îl văzură dispărând în larg pe marea liniştită, învăluit în umbrele nopţii. Pe cer era o seceră de lună.

Nu trebui să se ostenească prea mult. Pe neaşteptate botul oribil al monstrului apăru lângă barcă.

— Uite-mă, în sfârşit, spuse Stefano. Să vedem acum care pe care!

Şi adunându-şi ce forţe îi mai rămăseseră, ridică harponul să lovească.

— Uh! mugi cu voce rugătoare monstrul colombre. Ce lung a fost drumul până la tine. Şi eu sunt distrus de oboseală. Ce mult m-ai făcut să înot. Şi tu fugeai, fugeai. Şi niciodată n-ai înţeles nimic.

— De ce? făcu Stefano, cu sufletul la gură.

— Pentru că nu te-am urmărit prin lumea întreagă ca să te sfâşii, cum gândeai tu. Ci aveam numai îndatorirea să-ţi încredinţez asta din partea regelui mării.

Şi rechinul îşi scoase limba, întinzându-i bătrânului căpitan o mică sferă fosforescentă.

Stefano o luă în mână şi-o privi. Era o perlă de o mărime neobişnuită. Şi recunoscu în ea faimoasa Perlă a Mării care dă, celui care o stăpâneşte, bogăţie, putere, dragoste şi linişte sufletească. Numai că acum era prea târziu.

— Vai! zise clătinând cu amărăciune din cap. Cât de greşită mi-a fost purtarea. Şi n-am izbutit decât să-mi chinuiesc existenţa mea şi s-o prăpădesc pe a ta.

— Adio, om nefericit, răspunse monstrul colombre.

Şi se cufundă pentru totdeauna în apele negre. După două luni, împinsă de resac, o bărcuţă acostă lângă o stâncă prăvălită în apele mării. Fu zărită de nişte pescari; curioşi, se apropiară. În barcă şedea un schelet alb: şi printre oscioarele degetelor ţinea strâns o mică piatră rotundă.

Colombre este un peşte de mari dimensiuni, înspăimântător la vedere şi extrem de rar. După mările în care se găseşte şi popoarele care locuiesc pe malurile lor, mai este numit şi *kolomber, kahloubrha, kalonga, kalu-balu, chalung-gra*. În mod straniu, naturaliştii îl ignoră. Ba câte unii susţin chiar că nu există.

(Traducere: Florin și Mara CHIRIȚESCU)

Haruki MURAKAMI

SALCIA OARBĂ, FATA ADORMITĂ

Când am închis ochii, am simţit mirosul vântului. Un vânt de mai, ce răbufnea ca un fruct umflat, cu coaja aspră, cu miezul lipicios şi cu seminţele ca nişte grăunţe. Miezul, sfărâmându-se în aer, şi-a împrăştiat seminţele care, asemeni unor alice moi, delicate, au pătruns în pielea braţelor mele, lăsând în urmă doar o uşoară durere.

— Cât e ceasul? m-a întrebat vărul meu.

Între noi fiind o diferenţă de aproape 20 de centimetri, el ridica mereu privirea când vorbea cu mine. M-am uitat la ceas.

— Zece şi douăzeci de minute.

— Merge bine ceasul tău?

— Cred că da.

M-a apucat de încheietura mâinii şi s-a uitat la ceas. Avea degetele subţiri şi fine, dar neaşteptat de puternice.

— A costat mult?

— Nu, a fost chiar ieftin, am răspuns, aruncându-mi ochii pe orarul autobuzului.

Niciun răspuns.

Vărul meu mă privea nedumerit. Dinţii albi care se iveau printre buze

păreau nişte oase atrofiate.

— A fost chiar ieftin, am spus, uitându-mă la el şi repetând clar flecare cuvânt. A fost chiar ieftin, dar merge destul de bine.

A dat din cap, fără să spună nimic.

Vărul meu nu aude cu urechea dreaptă. La scurt timp după ce a intrat la şcoala primară, l-a lovit cineva cu o minge de baseball în urechea dreaptă şi de atunci are probleme cu auzul, însă acest lucru nu-l împiedică, în general, să aibă o viaţă normală. Aşa că merge la o şcoală obişnuită şi duce o viaţă ca orice copil de vârsta lui. În clasă, se aşază mereu în prima bancă la perete, ca să fie cu urechea stângă îndreptată spre profesor. Cu notele nu stă rău. Are însă perioade în care aude destul de bine, dar şi perioade în care nu aude deloc. Perioadele acestea alternează precum fluxul şi refluxul, şi uneori, cam o dată la şase luni, nu aude aproape deloc cu ambele urechi. E ca şi cum liniştea din urechea dreaptă se adânceşte şi înăbuşă până şi sunetele din partea stângă. Când se întâmplă lucrul acesta, bineînţeles, nu-şi mai poate desfăşura activităţile în mod normal şi e nevoit să lipsească un timp de la şcoală. Din ce motiv se întâmplă aşa ceva, care este cauza acestui fenomen, nici doctorii nu-şi pot explica. Şi pentru că nu au mai întâlnit un astfel de caz, nu cunosc un tratament adecvat.

— Doar pentru că un ceas e scump, asta nu înseamnă neapărat că merge bine, a spus vărul meu ca şi cum ar fi încercat să se convingă singur de acest lucru. Eu am avut mai demult un ceas care o lua razna mereu. Mi l-au cumpărat când am intrat la gimnaziu, dar după un an l-am pierdut şi de

atunci stau fără ceas. Nu mi-a mai luat nimeni altul.

— Probabil că nu ţi-e chiar uşor fără ceas, nu?

— Ce?

— Nu ţi-e greu să stai fără ceas? am spus din nou, uitându-mă la el.

— Nu chiar, clătină el din cap. Doar nu trăiesc singur în munţi. Pot să întreb pe cineva dacă vreau să ştiu cât e ceasul.

— Da, asta cam aşa e.

Apoi, o vreme, am tăcut amândoi.

Ştiam că ar trebui să fiu mai binevoitor, să vorbesc mai mult cu el, măcar până ajungeam la spital, ca să-l fac să uite puţin de nelinişte pe care o simţea. Dar au trecut cinci ani de când nu ne-am văzut şi în acest timp el a împlinit paisprezece ani, iar eu douăzeci şi cinci. Timpul care s-a scurs a creat între noi un perete translucid, de care nu puteam trece atât de uşor. Chiar şi atunci când aveam ceva să-i spun, nu-mi găseam cuvintele potrivite. Şi de fiecare dată când ezitam să spun ceva sau îmi înghi-ţeam cuvintele, mă privea puţin încurcat, cu urechea stângă uşor înclinată către mine.

— Acum cât e ceasul? m-a întrebat.

— Zece şi douăzeci şi nouă de minute. Autobuzul a venit la zece şi treizeci şi două de minute.

Noile autobuze s-au schimbat mult faţă de cele de pe vremea când mergeam eu la liceu. Fereastra din dreptul şoferului era mult mai mare şi maşinile arătau ca nişte bombardiere gigantice fără aripi. Era mai aglomerat decât am crezut. Nu stătea nimeni în picioare, dar nu am găsit locuri libere

alăturate pentru ca eu şi vărul meu să ne aşezăm unul lângă altul, aşa că am rămas amândoi în picioare, în dreptul uşii din spate. Nu aveam foarte mult de mers, dar nu puteam înţelege de ce erau atâţia călători la ora aceea din zi. Traseul autobuzului începea de la o staţie de tren privată, trecea printr-un cartier aflat pe un deal şi se întorcea la aceeaşi staţie. Nu era niciun loc renumit sau vreo întreprindere pe ruta asta, doar şcoli. Când se duceau sau se întorceau elevii de la şcoală se cam aglomera, într-adevăr, dar la prânz autobuzul ar fi trebuit să fie mult mai gol.

Eu şi vărul meu ne ţineam cu o mână de bară şi cu cealaltă de mâner. Autobuzul strălucea de ai fi crezut că tocmai a ieşit din fabrică. Părţile din metal erau atât de curate încât te puteai uita în ele ca într-o oglindă, iar materialul scaunelor nu era tocit deloc. Până şi cel mai mic şurub avea un aer de mândrie şi de optimism, caracteristic maşinilor proaspăt ieşite de pe bandă.

Autobuzul nou şi faptul că era mai aglomerat decât am crezut m-au cam derutat. Poate că, în decursul timpului, locurile de pe traseul acesta s-au mai schimbat. M-am uitat foarte atent prin autobuz şi apoi pe fereastră. Dar peisajul era neschimbat: acelaşi cartier rezidenţial liniştit de la marginea oraşului.

— E bun autobuzul ăsta, nu? m-a întrebat vărul meu puţin îngrijorat.

Aveam probabil un aer confuz încă de când m-am urcat în autobuz şi de aceea s-a neliniştit.

— Da, nicio problemă, am spus eu, încercând oarecum să mă conving şi

pe mine de acest lucru. N-are cum să nu fie cel bun. E singurul autobuz care trece pe aici.

— Când mergeai la liceu, luai autobuzul ăsta?

— Da.

— Îţi plăcea la şcoală?

— Nu prea, am răspuns eu sincer. Dar acolo mă întâlneam cu prietenii, iar drumul nu-mi dădea prea mare bătaie de cap.

Vărul meu s-a gândit un pic la vorbele mele.

— Te mai întâlneşti cu prietenii din şcoală?

— Nu, nu ne-am mai văzut de mult timp, am răspuns eu, alegându-mi cu grijă cuvintele.

— De ce nu vă mai vedeţi?

— Pentru că s-au mutat departe.

Nu ăsta era adevăratul motiv, dar nu găsisem altă explicaţie.

Pe bancheta de lângă mine stăteau nişte bătrâni. Cred că în autobuz erau cu totul vreo cincisprezece. De fapt, din cauza lor se aglomerase. Păreau toţi foarte bronzaţi. Până şi ceafa le era arsă de soare. Şi toţi erau slabi, fără nicio excepţie. Cei mai mulţi dintre bărbaţi aveau pe ei pulovere groase, iar majoritatea femeilor purtau bluze simple, fără model. Taţi aveau pe genunchi un fel de rucsacuri mici, precum cele pe care le-ai lua într-o scurtă plimbare pe munte. Ciudat cât de mult semănau între ei! Aşezaţi aşa, la rând, păreau nişte mostre dintr-un sertar pe care cineva l-a scos de la locul lui. Curios, însă, că pe traseul acela nu există niciun drum care să ducă la munte.

Oare unde mergeau oamenii ăştia? Stăteam şi mă gândeam, dar nu găseam nicio explicaţie.

— Tratamentul ăsta o să doară? m-a întrebat vărul meu.

— Hm, nu ştiu ce să zic. Habar nu am.

— Ai consultat vreodată un medic O. R. L.—ist?

Am clătinat din cap. Dacă stau bine să mă gândesc, nu am fost niciodată în viaţa mea la un medic O. R. L.—ist.

— Tratamentul pe care l-ai urmat până acum te-a durut?

— Nu chiar, a răspuns el, puţin posomorât. Nu că nu m-ar fi durut deloc. Uneori era. Puţin cam dureros, dar nu mă durea foarte tare.

— Păi, probabil că şi de data asta o să fie la fel. Mama ta spunea că nu va fi prea diferit faţă de ce îţi făceau înainte.

— Dar dacă nu va fi diferit cu nimic, atunci va ajuta la ceva?

— Nu ştiu. Poate de data asta va fi cu noroc.

— Ca şi cum ai reuşi să scoţi deodată un dop?

I-am aruncat o privire fugară, dar nu am detectat nici urmă de ironie.

— Poate schimbarea doctorului îţi va crea o nouă stare de spirit. Chiar şi o mică alternare de proceduri contează foarte mult! Nu trebuie să renunţi aşa uşor!

— Nu… n-am renunţat.

— Dar te-ai săturat?

— Cam aşa ceva, oftă el. Cel mai neplăcut este că mi-e frică. Durerea pe care o simt în realitate nu e la fel de mare pe cât îmi imaginez, dar mi se face

frică numai la gândul că ar putea să mă doară. Înţelegi ce vreau să spun?

— Cred că înţeleg.

În primăvara acelui an s-au întâmplat mai multe lucruri. Din anumite motive, am renunţat la serviciul unde lucrasem timp de doi ani – o mică agenţie de publicitate din Tokio. Cam tot atunci m-am despărţit şi de prietena mea, cu care fusesem încă din facultate, iar luna următoare bunica a murit de cancer intestinal. Mi-am pus câteva lucruri într-o valijoară şi după cinci ani m-am întors în oraşul natal, pentru a participa la înmormântarea ei. Camera mea rămăsese neschimbată: biblioteca şi cărţile pe care le citeam când eram copil, biroul, discurile vechi pe care le astultam, patul, toate erau aşa cum le-am lăsat. Obiectele din cameră se învechiseră şi parcă îşi pierduseră de mult mirosul şi culoarea. Doar timpul părea îngheţat.

Am plănuit ca după înmormântarea bunicii să mă odihnesc două-trei zile şi apoi să mă întorc la Tokio. Aveam ceva cunoştinţe care mă puteau ajuta şi intenţionam să-mi găsesc un nou loc de muncă. Pentru a schimba atmosfera, voiam să-mi caut şi o nouă locuinţă, dar, pe măsură ce zilele treceau, îmi pierea din ce în ce mai mult cheful s-o iau din loc. Sau, ca să fiu mai exact, chiar dacă aş fi vrut, nu mai eram în stare să mă apuc de treabă. Stăteam singur, închis în camera mea, ascultam vechile discuri şi reciteam cărţile preferate. Din când în când mai ieşeam în grădină şi smulgeam buruienile, dar nu mă întâlneam şi nu vorbeam cu nimeni din afara familiei.

Într-o asemenea zi, mătuşa mea m-a rugat să-l însoţesc pe vărul meu la noul spital. De fapt, ar fi trebuit să meargă ea, dar cum avea treburi

importante tocmai atunci, m-a rugat pe mine să mă duc. Oricum nu făceam nimic toată ziua, iar cum spitalul era aproape de fostul meu liceu, cunoşteam zona, aşa că nu aveam niciun motiv să o refuz. Mătuşa mea mi-a dat un plic cu bani şi mi-a spus: „Luaţi masa de prânz împreună”.

Familia a hotărât ca vărul meu să meargă la alt spital deoarece tratamentul pe care-l urma la vechiul spital nu a dat aproape niciun rezultat. Ba din contră, perioadele în care avea probleme cu auzul deveniseră din ce în ce mai dese. Din această cauză, mătuşa s-a plâns doctorului, dar acesta a spus că boala nu s-ar datora unor cauze medicale, ci ar putea avea legătură mai degrabă cu mediul familial. Din acest motiv s-au certat. De fapt, familia lui nu se aştepta să apară vreo ameliorare pentru simplul fapt că schimbă spitalul. Bineînţeles că nimeni nu spunea aşa ceva, dar parcă toţi renunţaseră la orice speranţă.

Vărul meu locuia aproape de mine, dar, din cauza diferenţei de mai bine de zece ani dintre noi, nu prea ţineam legătura. Înainte, când ne întâlneam cu rudele, mai ieşeam împreună sau mă mai jucam cu el, de aceea toţi începuseră să ne considere nedespărţiţi. Îl credeau foarte ataşat de mine şi îşi închipuiau că eu ţin la el în mod deosebit. Multă vreme nici n-am înţeles cărui fapt i se datora o asemenea părere. Dar, văzându-l cum îşi îndreaptă urechea stângă către mine, cu gâtul puţin înclinat, e ciudat cât mă simţeam de înduioşat. Fiecare gest al lui, deşi oarecum stângaci, rezona în inima mea precum sunetul unei ploi de demult, începeam să înţeleg de ce voiau rudele să ne ştie apropiaţi.

După ce autobuzul a trecut de a şaptea sau a opta staţie, vărul meu m-a privit din nou, puţin îngrijorat.

— Mai avem mult?

— Da, mai avem de mers. Dar e un spital mare, aşa că nu avem cum să trecem de el fără să-l observăm.

Deodată, o pală de vânt s-a strecurat pe fereastra deschisă, suflându-le uşor bătrânilor borurile pălăriilor şi eşarfele de la gât. Oare cine erau oamenii aceştia? Şi încotro se îndreptau?

— De acum înainte vei lucra la firma tatălui meu? M-am uitat la el mirat. Tatăl lui, adică unchiul meu, conducea o tipografie destul de mare în Kobe, dar nici măcar nu mă gândisem la această posibilitate, cu atât mai mult cu cât nimeni nu-mi sugerase măcar aşa ceva.

— Nu mi-a spus nimeni nimic despre asta. Dar de ce întrebi?

Vărul meu a roşit.

— M-am gândit că ai putea să lucrezi acolo. N-ar fi mai bine aşa? în felul acesta ai rămâne aici. Cred că toată lumea s-ar bucura!

Vocea înregistrată a anunţat numele staţiei următoare, dar nimeni nu a apăsat butonul pentru oprire, iar în staţie nu era nimeni care să aştepte autobuzul, aşa că nu a oprit.

— Trebuie să mă întorc la Tokio. Am de rezolvat nişte treburi acolo.

Vărul meu a încuviinţat fără să spună nimic.

Nu aveam nimic de rezolvat nicăieri, doar că nu puteam rămâne aici.

Pe măsură ce autobuzul urca panta dealului, casele erau din ce în ce mai

risipite, iar crengile dese aruncau umbre întunecate pe şosea. Au început să se zărească şi case cu arhitectură străină, cu garduri joase, vopsite. Vântul a adus o briză răcoroasă. De fiecare dată când autobuzul lua câte-o curbă, sub ochii noştri se întindea marea. Până am ajuns la spital, eu şi vărul meu am rămas cu privirile pironite la peisajul ce se vedea pe fereastră.

Deoarece tratamentul lua ceva timp, iar el se descurca şi singur, vărul meu mi-a spus că pot să-l aştept în altă parte. După ce i-am adresat saluturile de rigoare doctorului care se ocupa de el, am ieşit din cabinet şi m-am dus la cantină, în dimineaţa aceea nu mâncasem aproape nimic şi îmi era foarte foame, dar niciuna din mâncărurile din meniu nu mă atrăgea. Până la urmă mi-am comandat o cafea.

Fiind înainte de prânz, într-o zi lucrătoare, în cantină nu era decât un pacient împreună cu familia sa. Tatăl, care părea de vreo patruzeci şi ceva de ani, purta o pijama cu dungi bleumarin şi papuci din plastic. Mama şi cele două fiice gemene veniseră să-l vadă. Fetiţele erau îmbrăcate în rochii albe identice şi amândouă beau serioase suc de portocale, aplecate deasupra mesei. Rănile sau boala tatălui nu păreau să fie prea grave şi pe faţa lor plutea o undă de plictiseală.

De la fereastră se vedea grădina. Un aspersor se învârtea cu zgomot, împrăştiind stropi albi şi strălucitori pe peluza verde. Două păsări cu cozile lungi, ciripind ascuţit, au zburat drept pe deasupra, după care au dispărut. Dincolo de grădină se aflau câteva terenuri de tenis, dar aveau plasele lăsate şi nu se vedea nici ţipenie de om. De partea cealaltă erau nişte arbori zelkova

printre crengile cărora se zărea marea. Pe alocuri, valurile mici reflectau lumina strălucitoare a soarelui de vară timpurie. Frunzele verzi ale copacilor tremurau în bătaia vântului, iar stropii aspersorului se abăteau uşor de la mişcarea lor regulată.

Aveam impresia că undeva, demult, am mai văzut peisajul acesta: o grădină mare, cu iarbă verde, două fete gemene bând suc de portocale, păsări cu coada lungă luându-şi zborul şi, dincolo de un teren de tenis cu plasele lăsate, marea… Era, însă, doar o iluzie. Aveam o intensă şi puternică impresie de realitate, dar ştiam foarte bine că e o iluzie. Veneam pentru prima oară la acest spital!

Mi-am întins ambele picioare pe scaunul din faţă şi, respirând adânc, am închis ochii. În spatele pleoapelor s-a conturat o formă albă. Aceasta se întindea şi se micşora fără niciun sunet, asemenea unui microorganism văzut la microscop. Îşi schimba dimensiunile, se împrăştia şi apoi se strângea la loc, într-o singură bucată.

La acel spital, eu am fost în urmă cu opt ani. Un spital mic, aproape de malul mării. De la fereastra cantinei nu se vedeau decât nişte leandri. Era un spital vechi în care se simţea mereu miros de ploaie. Prietena unui amic era internată acolo pentru o operaţie la piept, iar noi ne-am dus să o vedem. Era în vacanţa de vară a celui de-al doilea an de liceul.

Operaţia nu a fost complicată: se născuse cu un os din piept puţin curbat spre interior şi n-au făcut decât să-l îndrepte. Nu era o chestiune urgentă, dar dacă tot avea s-o facă odată, mai bine să-şi ia de-o grijă. Intervenţia

chirurgicală în sine nu a durat mult, dar era important să se odihnească, aşa că a mai rămas zece zile internată în spital. Eu şi amicul meu am mers la spital pe o motocicletă Yamaha de 125 cc. Am condus amândoi: el la dus, eu la întors. M-a rugat să-l însoţesc, spunând că nu vrea să meargă singur la spital.

Prietenul meu a trecut pe la un magazin de dulciuri din faţa gării şi a cumpărat o cutie cu bomboane de ciocolată. Eu mă prinsesem cu o mână de cureaua lui şi cu cealaltă ţineam strâns cutia cu bomboane. Fiind o zi caniculară, cămăşile noastre se udau leoarcă de transpiraţie, apoi se uscau în bătaia vântului şi tot aşa. În timp ce conducea, fredona un cântec de neînţeles, cu o voce oribilă, încă îmi amintesc mirosul acela de transpiraţie. Prietenul meu a murit la scurt timp după aceea.

Prietena lui purta o pijama albastră şi avea pe deasupra un fel de halat subţire, până la genunchi. Stăteam toţi trei la o masă în cantină, fumam ţigări Short Hope, beam Cola şi mâneam îngheţată. Ei îi era foarte foame. Mâncase deja două gogoşi pudrate cu zahăr, băuse şi o cacao cu multă frişca, dar tot nu se săturase.

— Când o să ieşi din spital o să fii cât un porc, a zis prietenul meu, oarecum dezgustat.

— Şi ce dacă, doar sunt în perioada de recuperare, a răspuns ea, ştergându-şi de ulei vârfurile degetelor cu un şerveţel de hârtie.

În timp ce vorbeau, eu priveam pe fereastră leandrii. Erau nişte arbuşti mari. Arătau aproape ca o pădure. Se auzeau şi valurile mării. Grilajul

ferestrei ruginise de tot din cauza brizei marine. În tavan era un ventilator, ce aducea mai mult a antichitate, care agita aerul umed şi înăbuşitor din cameră. În cantină se simţea mirosul de spital, miros ce persista peste tot, până şi în mâncare sau în băutură. Pijamaua ei avea la piept două buzunare şi într-unui din ele era un pix auriu. Când se apleca, îi vedeam prin deschizătura bluzei sânii mici, albi şi nebronzaţi.

Amintirile mele se opresc brusc acolo. Mă tot gândesc: oare ce s-a întâmplat după aceea? Am băut Cola, am privit leandrii, m-am uitat la sânii ei şi apoi… oare ce a urmat?

Mi-am schimbat poziţia pe scaunul de plastic, mi-am sprijinit obrajii în mâini şi am început să sap în straturile memoriei, ca şi cum aş fi scobit într-un dop de plută cu vârful unui cuţit subţire.

Mi-am îndreptat privirea într-o parte, uitându-mă în gol şi am încercat să-mi imaginez doctorii deschizându-i pieptul şi introducând degetele învelite în mănuşi de cauciuc ca să-i îndrepte osul. Imaginea era atât de nerealistă, încât părea o alegorie.

Aşa… După aceea am vorbit ceva legat de sex. Prietenul meu era cel care vorbea. Oare despre ce? Probabil povestea ceva despre mine. Cum am încercat să conving o fată să se culce cu mine, dar nu mi-a mers, sau ceva de genul ăsta. De fapt, nu era cine ştie ce eveniment, dar felul amuzant în care povestea, exagerând lucrurile, o făcea pe prietena lui să râdă în hohote. Până şi eu râdeam. Prietenul meu se pricepea să spună poveşti.

— Nu mă mai face să râd! a spus ea, suferind parcă din pricina durerii.

Când râd, mă doare iar pieptul.

— Unde te doare? a întrebat-o el.

Ea a apăsat uşor cu degetele pijamaua, într-un loc puţin mai încolo de sânul stâng, chiar deasupra inimii. El a făcut iar o glumă legată de gest şi ea a râs din nou.

Mă uit la ceas. E unsprezece şi patruzeci şi cinci de minute şi vărul meu n-a apărut încă. Deoarece se apropia ora prânzului, cantina a început să se aglomereze. Glasurile oamenilor, amestecate cu tot felul de sunete, învăluie ca un fum camera. Mă întorc încă o dată pe tărâmul amintirilor. Mă gândesc la pixul mic, auriu, din buzunarul de la pieptul ei.

A... da! Cu pixul acela ea a desenat ceva pe spatele unui şerveţel de hârtie.

Schiţează un desen, dar şerveţelul este prea moale pentru a scrie pe el şi vârful pixului se tot poticneşte. Totuşi, a desenat un deal. Şi pe deal, o casă mică. În acea casă doarme o fată. În jurul casei sunt multe sălcii oarbe. Sălciile oarbe au făcut-o pe fată să adoarmă.

— Ce naiba mai e şi aia o salcie oarbă? a întrebat prietenul meu.

— Există o astfel de plantă?

— Eu n-am auzit niciodată de aşa ceva!

— Am născocit-o eu, a spus ea zâmbind. Sălciile oarbe au un polen foarte puternic şi o musculiţă acoperită cu polenul acela i-a intrat fetei în ureche şi a adormit-o.

Apoi a luat un şerveţel nou şi ne-a desenat salcia oarbă: un copăcel cam cât o azalee. Era înflorit, dar florile erau învăluite în marginile verzi şi groase

ale frunzelor, care arătau ca nişte cozi de şopârlă adunate laolaltă. Salcia oarbă nu semăna deloc cu o salcie.

— Ai o ţigară? m-a întrebat prietenul meu.

I-am dat peste masă pachetul de ţigări *Short Hope* umezit din cauza transpiraţiei şi o cutie de chibrituri.

— Salcia oarbă este aparent mică la suprafaţă, dar are rădăcini adânc înfipte în pământ, ne-a explicat ea. De fapt, când atinge o anumită vârstă, salcia oarbă nu mai creşte la suprafaţă, ci se dezvoltă numai în jos, tot mai adânc. Ca şi cum întunericul ar fi hrana ei.

— Şi apoi musculiţă care poartă polenul se strecoară în urechea fetei şi o adoarme, nu? a spus prietenul meu, în timp ce se chinuia să-şi aprindă o ţigară cu un chibrit umezit. Şi?… Ce face apoi musculiţă?

— Intră în corpul fetei şi începe să-i mănânce carnea, bineînţeles.

— Deci, o înfulecă, a întărit el.

Îmi amintesc că în vara aceea prietena lui a scris o poezie lungă despre o salcie oarbă şi ne-a explicat intriga ce stătea la baza ei. Pentru ea, aceea a fost singura temă de vacanţă. S-a gândit la intrigă după ce a visat ceva într-o noapte şi timp de o săptămână a stat numai în pat şi a scris o poezie lungă. Prietenul meu a spus că vrea s-o citească, dar ea a refuzat, spunând că încă nu s-a hotărât asupra detaliilor. În schimb, ne-a făcut acele desene şi ne-a explicat despre ce era vorba.

Un tânăr urcă singur dealul, pentru a o salva pe fata adormită de polenul sălciilor oarbe.

— A, precis despre mine este vorba! a intervenit amicul meu.

— Nu, nu eşti tu, a replicat prietena lui clătinând din cap.

— Eşti sigură?

— Da, sunt, a răspuns ea cu o faţă serioasă. Nu-mi explic cum, dar ştiu sigur. Te-am rănit?

— Bineînţeles, a spus el încruntat, mai în glumă, mai în serios.

Tânărul urcă încet dealul, facându-şi drum printre sălciile oarbe, atât de dese de parcă ar fi vrut să îi blocheze calea. De fapt, el este primul om care urcă dealul de când acesta a fost împânzit de sălciile oarbe. Cu pălăria trasă pe ochi, dând cu o mână la o parte musculiţele ce se adună în jurul lui, tânărul îşi continuă drumul. Pentru a o vedea pe fata adormită. Pentru a o

trezi din somnul ei adânc şi lung.

— Dar până la urmă, când ajunge în vârful dealului, corpul fetei e deja mâncat tot pe dinăuntru de musculiţe, nu-i aşa? a spus prietenul meu.

— Într-un anume sens, da! a răspuns ea.

— Într-un anume sens e mâncat tot de musculiţe! Păi, atunci precis e o poveste tristă, nu?

— Hm…, cred că da, zise ea după ce se gândi puţin. Tu ce crezi? m-a întrebat şi pe mine.

— Şi mie îmi pare a fi o poveste tristă.

Când s-a întors vărul meu era douăsprezece şi douăzeci de minute. Într-o mână ţinea o pungă cu medicamente şi părea oarecum absent. De când a apărut în uşa cantinei, i-a luat ceva timp să mă găsească şi să ajungă până la masa unde stăteam. Avea un mers ciudat, ca şi cum nu-şi găsea echilibrul. Când s-a aşezat pe scaunul din faţa mea, a tras adânc aer în piept, de parcă o vreme ar fi fost prea ocupat ca să-şi mai aducă aminte să respire.

— Cum a fost? l-am întrebat.

— Îmm, a răspuns el apatic.

Am aşteptat să continue, dar nu a mai spus nimic.

— Ţi-e foame?

Nu a răspuns, ci doar a încuviinţat.

— Vrei să mâncăm aici sau luăm autobuzul şi mâncăm în oraş? Ce preferi?

S-a uitat absent de jur-împrejur, după care a spus că putem mânca aici. Am cumpărat tichete de masă şi am comandat două porţii. Până ne-a fost

adusă mâncarea, el a privit tăcut peisajul pe fereastră. Aceeaşi privelişte pe care o văzusem şi eu: marea, arborii zelkova, aspersorul…

La masa alăturată stătea un cuplu între două vârste, cu o ţinută foarte îngrijită şi, în timp ce mâncau nişte sendvişuri, discutau despre o cunoştinţă internată în spital cu cancer la plămâni. Povesteau cum persoana respectivă se lăsase de fumat cu cinci ani în urmă, dar a fost prea târziu, iar dimineaţa, când se trezea, scuipa sânge. Soţia punea întrebări, iar soţul îi explica. „Într-un fel, cancerul devine modul de viaţă al persoanei respective”, spunea el.

Prânzul a constat din hamburger şi peşte alb prăjit, o salată şi chifle. Am mâncat fără să scoatem o vorbă. În timpul acesta, cuplul de lângă noi şi-a continuat discuţia înflăcărată despre cancer: cum se formează, de ce creşte numărul bolnavilor de cancer, de ce nu s-a descoperit încă un medicament contra lui…

— Peste tot e la fel, a spus vărul meu cu o voce lipsită de expresie, privindu-şi mâinile. Toţi mă întreabă aceleaşi lucruri şi fac aceleaşi teste.

Ne-am aşezat pe o bancă în faţa porţii spitalului ca să aşteptăm autobuzul. Din când în când adia vântul, făcând să foşnească frunzele verzi de deasupra noastră.

— Ţi se mai întâmplă să nu auzi deloc? l-am întrebat eu.

— Da. Mi se mai întâmplă uneori.

— Şi ce senzaţie ai atunci?

Şi-a înclinat capul într-o parte şi s-a gândit.

— Deodată mă trezesc că nu mai aud niciun sunet. Dar nu îmi dau seama

de asta imediat, îmi ia ceva timp. Şi când realizez acest lucru, deja nu mai aud nimic. E ca şi cum aş fi la adâncime, pe fundul mării, şi aş avea dopuri în urechi. Senzaţia asta continuă o vreme şi în tot acest timp nu mai aud nimic, dar nu e numai atât. Acesta e doar un aspect.

— Şi e neplăcută senzaţia asta? Vărul meu a clătinat hotărât din cap.

— Nu ştiu cum să-ţi explic, dar nu e o senzaţie neplăcută, totuşi. Nu pot spune însă că mă dau în vânt după ea!

Am încercat să mă gândesc cum ar fi, dar nu am reuşit să-mi formez cât de cât o imagine.

— Ai văzut filmul *Fort Apache* al lui John Ford? m-a întrebat el.

— Da, l-am văzut mai demult.

— A fost de curând la televizor. E foarte interesant.

— Da, am răspuns eu scurt.

— La începutul filmului, la fortul din vest vine un nou general. Acesta este întâmpinat de un căpitan veteran. Rolul e interpretat de John Wayne. Generalul încă nu ştie prea bine cum stau lucrurile în vest. În jurul fortului, indienii stârnesc o revoltă.

Vărul meu a scos din buzunar o batistă albă, împăturită, cu care s-a şters la gură.

— Când au ajuns la fort, generalul i-a spus lui John Wayne: „Pe drum am văzut mai mulţi indieni”. Atunci, John Wayne i-a răspuns calm: „N-aveţi de ce să vă îngrijoraţi. Dacă Excelenţa Voastră a văzut indieni, asta înseamnă că acolo nu era niciun indian”. Am uitat cum sunau exact replicile, dar cam aşa

ceva. Înţelegi ce voia să zică?

Nu-mi aminteam dacă a fost o astfel de replică în filmul *Fort Apache*. Mi se părea un pic prea confuză pentru o replică dintr-un film de John Ford. Totuşi, văzusem filmul cu destul de mult timp în urmă.

— Nu prea am înţeles. Poate vrea să spună că un lucru văzut de toată lumea nu mai are o aşa de mare importanţă.

Vărul meu a încruntat din sprâncene.

— Nici eu nu am înţeles ce voia să spună cu asta. Dar de fiecare dată când cineva mă compătimeşte din cauza auzului, îmi vine în minte replica aceea: „Dacă Excelenţa Voastră a văzut indieni, asta înseamnă că acolo nu era niciun indian".

Am râs.

— Ţi se pare amuzant?

— Da.

A râs şi el. E mult de când nu l-am mai văzut râzând. A tăcut o vreme, apoi a spus ca şi cum mi-ar fi mărturisit un secret:

— Ai putea să te uiţi puţin în urechea mea?

— Să mă uit în urechea ta? am întrebat eu mirat.

— Da, numai puţin, din exterior.

— Nu mă deranjează, dar de ce vrei să mă uit?

— Doar aşa, a spus el roşind. Aş vrea să-mi spui cum arată.

— Bine! Hai să mă uit.

S-a întors cu spatele, apoi şi-a îndreptat urechea spre mine. Era destul de

mică, avea o formă plăcută, iar lobul urechii era plin şi moale ca o brioşă abia scoasă din cuptor. Mă uitam pentru prima dată atent la urechea cuiva. Observând-o din această perspectivă, am realizat că, în comparaţie cu orice alt organ al corpului uman, din punct de vedere structural, urechea are ceva misterios, cu toate acele urcuşuri şi adâncituri întortocheate ce aproape că sfidează logica. Poate că, de-a lungul procesului evolutiv, a căpătat în mod firesc acest aspect ciudat, pentru a putea îndeplini cât mai bine funcţia de protecţie şi de captare a sunetelor. Înconjurată de pereţi distorsionaţi, cavitatea urechii se deschidea întunecată, precum intrarea într-o peşteră secretă.

Mi-am închipuit musculiţele minuscule care-şi făcuseră cuib în urechea fetei. Purtând polenul dulce, prins de cele şase picioruşe, se strecurau în întunericul călduţ, muşcând din carnea ei moale, trandafirie, sugându-i sucul şi depu-nându-şi ouăle mici în creierul ei.

Dar nici urmă de musculiţe sau de fâlfâitul aripilor lor.

— Gata! am spus eu.

Vărul meu s-a întors, schimbându-şi poziţia.

— Cum e? Ai observat ceva neobişnuit?

— Din câte am văzut eu, nu pare a fi nimic deosebit.

— Spime-mi dacă ţi s-a părut ceva schimbat, indiferent ce!

— E o ureche ca oricare alta.

Vărul meu păru dezamăgit. Poate am spus ceva ce nu s-ar fi cuvenit.

— Te-a durut tratamentul?

— Nu în mod deosebit. A fost la fel ca şi până acum. M-au zgândărit în acelaşi loc, ca de fiecare dată. Din cauza asta, partea aceea parcă s-a tocit şi am senzaţia că nu mai e urechea mea.

— Numărul 28! a spus vărul meu după puţin timp, întorcându-se către mine. E bun autobuzul 28, nu?

Eram dus pe gânduri. Auzindu-l, am ridicat privirea şi am văzut autobuzul încetinind şi luând curba în sus pe deal. Nu era autobuzul nou cu care venisem, ci acela de demult, pe care mi-l aminteam. În faţă avea scris numărul 28. Am dat să mă ridic de pe bancă, dar nu am reuşit. Parcă eram în mijlocul unui curent puternic şi nu-mi puteam controla mişcările mâinilor şi ale picioarelor. Mă gândeam la cutia cu bomboane de ciocolată pe care o cum-păraserăm când am fost în vizită la spital, în după-amiaza acelei vacanţe de vară. Când prietena lui a deschis bucuroasă capacul cutiei, a văzut că bomboanele de ciocolată, în număr de douăsprezece, se topiseră în aşa hal încât erau de nerecunoscut. Se lipiseră şi de capac, şi de hârtia dintre ele. În drum spre spital, eu şi prietenul meu ne-am oprit cu motocicleta la malul mării. Ne-am întins amândoi pe plajă şi am vorbit vrute şi nevrute. În tot acest timp am lăsat cutia cu bomboane de ciocolată în bătaia soarelui fierbinte de august. Datorită neglijenţei noastre, acestea s-au distrus, pierzându-şi forma. Trebuia să ne dăm seama măcar de atâta lucru.

Unul din noi, nu contează care, ar fi trebuit să spună ceva semnificativ. Dar în după-amiaza aceea, am continuat amândoi să spunem glume aiurite, fără să ne dăm seama. Şi ne-am despărţit aşa.

Apoi am abandonat dealul acela împânzit de sălcii oarbe.

Vărul meu m-a apucat strâns de braţul drept.

— Te simţi bine? m-a întrebat.

M-am trezit la realitate şi m-am ridicat de pe bancă. Am simţit din nou pe piele adierea uşoară a unui vânt nostalgic de mai. Apoi, timp de câteva secunde, am rămas într-un loc întunecat şi straniu; un loc unde lucrurile pe care le vedeam nu existau, iar pe cele care existau nu le vedeam. Însă, imediat, a apărut în faţa ochilor atât de realul autobuz 28, deschizându-şi uşa la fel de reală. Am urcat, îndreptându-mă către un alt loc…

Am pus mâna pe umărul vărului meu şi i-am spus:

— Da, mi-e bine.

(Traducător: Silvia CERCHEAZĂ)

Roberto BOLAÑO

CLARA

Era ţâţoasă, avea picioare foarte subţiri şi ochi albaştri, îmi place să mi-o amintesc aşa. Nu ştiu de ce m-am îndrăgostit de ea, dar adevărul este că m-am îndrăgostit nebuneşte şi la început, vreau să spun în primele zile, în primele ore, lucrurile au mers bine, pe urmă Clara s-a întors în oraşul ei din sudul Spaniei (era în vacanţă la Barcelona) şi totul a început să se năruie.

Într-o noapte am visat un înger; eu intram într-un bar enorm şi gol şi vedeam îngerul stând într-un colţ, cu o cafea cu lapte în faţă şi coatele pe masă. Este femeia vieţii tale, îmi spunea, ridicând capul şi aruncându-mă cu privirea lui, o privire de foc, de cealaltă parte a tejghelei. Eu începeam să strig chelner, chelner, şi atunci deschideam ochii şi scăpăm de acest vis exasperant. În alte nopţi nu visam pe nimeni, dar mă trezeam plângând. Între timp, Clara şi cu mine ne scriam. Scrisorile ei erau scurte. Bună, ce mai faci, plouă, te iubesc, la revedere. La început scrisorile acestea m-au speriat. S-a sfârşit totul, mi-am zis. Totuşi, după un studiu amănunţit, am ajuns la concluzia că laconismul ei epistolar se datora nevoii de a-şi ascunde greşelile gramaticale. Clara era orgolioasă şi detesta să scrie prost, chiar dacă asta implica suferinţa mea cauzată de aparenta ei indiferenţă.

Pe vremea aceea avea optsprezece ani, abandonase liceul şi studia muzica la o şcoală particulară şi desenul cu un pictor peisagist care nu mai picta, dar adevărul este că muzica nu o interesa prea tare şi despre pictură s-ar putea spune aproape acelaşi lucru; îi plăcea, dar era incapabilă să fie o pasionată. Într-o zi am primit o scrisoare în care îmi comunica în stilul ei laconic că o să se prezinte la un concurs de frumuseţe. Răspunsul meu, trei foi scrise pe ambele feţe, abunda în afirmaţii despre seninătatea frumuseţii ei, despre blândeţea ochilor ei, despre perfecţiunea taliei ei etcetera. Era o scrisoare care deborda de prost-gust şi când am terminat-o am stat la îndoială dacă să i-o trimit sau nu, dar până la urmă i-am trimis-o.

Timp de câteva săptămâni n-am ştiu nimic de ea. Aş fi putut s-o sun, dar n-am făcut-o, în parte din discreţie şi în parte fiindcă în perioada aceea eram sărac lipit. Clara a câştigat premiul al doilea la concurs şi a fost deprimată timp de o săptămână. În mod surprinzător, mi-a trimis o telegramă în care spunea: Premiul al doilea. Stop. Am primit scrisoarea ta. Stop. Vino să mă vezi. „Stopurile" erau scrise clar.

După o săptămână am luat primul tren spre oraşul ei. Înainte, bineînţeles, adică după telegramă, am vorbit la telefon şi am avut ocazia să aud de mai multe ori povestea cu acel concurs de frumuseţe. Clara părea cu adevărat afectată. Aşa că mi-am făcut bagajul şi cât de repede am putut m-am urcat într-un tren şi a doua zi dimineaţă, foarte devreme, eram în acel oraş necunoscut. Am ajuns acasă la Clara la nouă şi jumătate dimineaţa. La gară

am băut o cafea şi am fumat câteva ţigări ca să-mi omor vremea. Mi-a deschis uşa o femeie grasă şi ciufulită, şi când i-am spus că o caut pe Clara s-a uitat la mine de parcă aş fi fost o vită în drum spre abator. Timp de câteva minute (care mi s-au părut excesiv de lungi şi care, mi-am dat seama după aceea, când m-am gândit la toată povestea, chiar au fost aşa), am aşteptat-o pe un scaun jos în salon, un salon care în mod inexplicabil mi s-a părut primitor, excesiv de încărcat, dar primitor şi foarte luminos. Apariţia Clarei mi s-a părut apariţia unei zeiţe. Ştiu că e stupid să gândesc aşa, ştiu că e stupid s-o spun, dar aşa a fost.

Zilele următoare au fost plăcute şi neplăcute. Am văzut multe filme, aproape unul pe zi, am făcut dragoste (eu eram primul tip cu care se culca Clara, ceea ce a fost doar o întâmplare curioasă, deşi cu timpul avea să mă coste scump), ne-am plimbat, i-am cunoscut pe prietenii ei, am fost la două petreceri îngrozitoare, i-am propus să vină să stea cu mine la Barcelona. Evident, în acel moment ştiam deja care o să fie răspunsul. După o lună, într-o noapte, am luat trenul de întoarcere, îmi aduc aminte că a fost o călătorie oribilă.

La puţin timp după aceea, Clara mi-a scris o scrisoare, cea mai lungă pe care mi-a trimis-o vreodată, spunându-mi că nu poate să continue relaţia cu mine, că presiunile la care am supus-o (propunerea mea de a trăi împreună) erau de neacceptat, că totul se terminase. Am mai vorbit la telefon de trei sau patru ori. Cred că şi eu i-am scris o scrisoare în care o jigneam, în care îi

spuneam că o iubesc, la un moment dat când am făcut o călătorie în Maroc am sunat-o de la hotelul unde stăteam, la Algeciras, şi de data asta am putut sta de vorbă în mod civilizat.

După ani de zile Clara avea să-mi povestească fragmentele din viaţa ei pe care eu le pierdusem în mod iremediabil. Şi chiar după mulţi ani aceeaşi Clara (şi unii dintre prietenii ei) aveau să-mi istorisească povestea, începând de la zero sau reluând-o de unde o lăsasem eu, pentru ei nu conta (eu la urma urmei eram un străin), nici pentru mine, deşi mă opuneam, era totuna. Clara, aşa cum era de prevăzut, s-a măritat după ce s-a terminat scurta perioadă de logodnă (ştiu că termenul logodnă este exagerat, dar nu-mi vine altul) cu mine, iar norocosul a fost, cum de asemenea era logic, unul dintre acei prieteni pe care îi cunoscusem în timpul primei mele călătorii în oraşul ei.

Dar înainte de asta a avut probleme psihice: visa şobolani, îi auzea noaptea în camera ei, şi timp de luni de zile, lunile de dinaintea căsătoriei, a dormit pe sofaua din salon. Presupun că odată cu nunta au dispărut nenorociţii de şobolani.

În fine. Clara s-a măritat. Şi soţul, soţul pe care Clara îl iubea, s-a dovedit a fi o surpriză chiar şi pentru ea. După un an sau doi, nu mai ştiu, Clara mi-a spus, dar am uitat, că s-au despărţit. Despărţirea n-a fost prietenească. Tipul a ţipat la ea, Clara a ţipat la el, Clara i-a dat o palmă, tipul i-a răspuns cu un pumn care i-a dislocat maxilarul. Uneori, când sunt singur şi nu pot să dorm,

dar n-am chef nici să aprind lumina, mă gândesc la Clara, câştigătoarea locului al doilea la concursul de frumuseţe, şi o văd cu falca atârnând, incapabilă să şi-o pună la loc singură şi conducând cu o singură mână (cu cealaltă îşi ţine falca) spre spitalul cel mai apropiat. Mi-ar plăcea să râd, dar nu pot.

Râd în schimb de noaptea nunţii ei. Cu o zi înainte se operase de hemoroizi, aşa că nu arăta prea bine, presupun. Sau poate că da. Niciodată n-am întrebat-o dacă a putut face dragoste cu soţul ei. Cred că au făcut-o înainte de operaţie. În sfârşit, nu contează, toate aceste amănunte mă pun într-o situaţie ridicolă mai mult pe mine decât pe ea.

Aşadar Clara s-a despărţit la un an sau doi de la nuntă şi s-a apucat să studieze. Nu-şi dăduse bacalaureatul, aşa că nu putea intra la universitate, dar, în afară de asta, a încercat de toate: fotografie, pictură (nu ştiu de ce a crezut întotdeauna că poate fi o bună pictoriţă), muzică, dactilografie, informatică, toate acele cursuri de un an cu diplomă şi promisiuni de serviciu de care se apucă în mod foarte serios sau în mod inconştient tinerii disperaţi. Şi Clara, deşi se simţea fericită pentru că scăpase de un soţ care o bătea, era în fond o disperată.

Au revenit şobolanii, depresia, bolile misterioase. Timp de doi sau trei ani au tratat-o de ulcer şi până la urmă şi-au dat seama că nu are nimic, cel puţin nu la stomac. În perioada aceea cred că l-a cunoscut pe Luis, un director care a devenit iubitul ei şi pe deasupra a convins-o să studieze ceva legat de

administrarea întreprinderilor. După spusele prietenilor Clarei, în sfârşit îşi găsise bărbatul vieţii ei. N-a trecut mult şi au început să trăiască împreună. Clara a început să lucreze într-un birou, un notariat sau o administraţie, nu ştiu, o muncă foarte amuzantă, spunea ea fără nicio urmă de ironie, şi viaţa ei părea că intrase definitiv pe un făgaş bun. Luis era un tip sensibil (n-a bătut-o niciodată), un tip cult (a fost, cred, unul dintre cei două milioane de spanioli care au cumpărat CD-urile cu opera completă a lui Mozart) şi un tip răbdător (o asculta, o asculta în fiecare seară şi la sfârşiturile de săptămână). Şi cu toate că avea puţine lucruri de spus despre ea însăşi, Clara vorbea încontinuu. Nu mai era amărâtă din cauza concursului de frumuseţe, deşi din timp în timp revenea la acest subiect, ci din pricina depresiei, a înclinaţiei ei spre nebunie, a tablourilor pe care a vrut să le picteze şi nu le-a pictat.

Nu ştiu de ce, poate pentru că n-au avut timp, n-au făcut copii, deşi Luis, după cum spunea Clara, murea după copii. Dar ea nu era pregătită. Îşi folosea timpul ca să studieze, să asculte muzică (Mozart, dar apoi au urmat alţii), să facă fotografii pe care nu le arăta nimănui. În stilul ei obscur şi inutil, încerca să-şi păstreze libertatea şi încerca să înveţe.

La treizeci şi unu de ani s-a culcat cu un coleg de birou. A fost ceva simplu şi fără consecinţe, cel puţin pentru ei doi, dar Clara a comis greşeala de a-i mărturisi totul lui Luis. Scandalul a fost îngrozitor. Luis a rupt un scaun sau un tablou pe care îl cumpărase chiar el, s-a îmbătat şi timp de o lună nu i-a vorbit. Din spusele Clarei, începând din ziua aceea lucrurile n-au mai fost

niciodată la fel ca înainte, în ciuda împăcării, în ciuda unei călătorii pe care au făcut-o împreună într-o localitate de pe litoral, o călătorie mai degrabă tristă şi mediocră.

La treizeci şi doi de ani, viaţa ei sexuală era aproape inexistentă. Şi cu puţin înainte să împlinească treizeci şi trei, Luis i-a spus că o iubeşte, că o respectă, că nu o va uita niciodată, dar că de câteva luni s-a combinat cu o colegă de serviciu divorţată şi cu copii, o fată bună şi înţelegătoare, şi că are de gând să se mute la ea.

Aparent, Clara a suportat despărţirea (era prima dată când ea era cea părăsită) destul de bine. Dar după câteva luni a făcut o nouă depresie, care a obligat-o să renunţe la slujbă temporar şi să înceapă un tratament psihiatric care nu i-a folosit prea mult. Pastilele pe care le lua o inhibau din punct de vedere sexual, deşi a încercat, mai mult cu voinţă decât cu rezultate satisfăcătoare, să se culce cu alţi bărbaţi, inclusiv cu mine. Reîntâlnirea noastră a fost scurtă şi în linii generale un dezastru. Clara mi-a vorbit iarăşi despre şobolanii care nu-i dădeau pace, când era nervoasă se ducea tot timpul la baie, în prima noapte când ne-am culcat împreună s-a sculat să urineze de vreo zece ori, vorbea de ea la persoana a treia, de fapt odată mi-a spus că înăuntrul sufletului ei există trei Clare, o fetiţă, o bătrână – sclava familiei – şi o tânără, adevărata Clara, dornică să plece odată pentru totdeauna din acel oraş, dornică să picteze, să facă fotografii, să călătorească şi să trăiască. În primele zile ale reîntâlnirii noastre m-am temut pentru viaţa

ei, aşa de tare, că uneori nici nu ieşeam la cumpărături de frică să n-o găsesc moartă la întoarcere, dar cu trecerea zilelor temerile mele s-au spulberat şi mi-am dat seama (poate că aşa îmi convenea) că n-o să-şi pună capăt zilelor, n-o să se arunce de pe balconul casei, n-o să facă nimic.

La scurt timp am plecat, cu toate că de data asta am decis să-i telefonez din când în când, să nu pierd legătura cu una dintre prietenele ei, ca să fiu la curent (dar mai rar) cu soarta ei. Aşa am aflat unele lucruri pe care poate aş fi preferat să nu le ştiu, episoade care nu contribuiau deloc la liniştea mea, poveşti de care un egoist trebuie să se ferească mereu. Clara şi-a reluat serviciul (noile pastile pe care le lua săvârşiseră un miracol în sufletul ei) şi după puţină vreme, poate ca represalii pentru concediul medical atât de lung, a fost trimisă la o sucursală din alt oraş andaluz, nu foarte departe de oraşul ei. Acolo a început să se ducă la o sală de gimnastică (la treizeci şi patru de ani nu mai era nici pe departe frumuseţea pe care o cunoscusem la şaptesprezece) şi să-şi facă noi prieteni. Aşa l-a cunoscut pe Paco, divorţat, ca şi ea.

N-a trecut mult şi s-au căsătorit. La început, Paco elogia fotografiile şi tablourile Clarei oricui voia şi oricui nu voia să-l asculte. Şi Clara credea că Paco este o persoană inteligentă şi de bun-gust. Cu timpul, însă, Paco nu s-a mai interesat de strădaniile estetice ale Clarei şi a vrut un copil. Clara avea treizeci şi cinci de ani şi în principiu ideea n-o entuziasma, dar până la urmă a cedat şi au avut un băieţel. După spusele Clarei, copilul îi împlinise cu

prisosinţă toate aspiraţiile, acesta a fost cuvântul pe care l-a folosit. După spusele prietenilor, pe zi ce trecea se simţea tot mai rău, ceea ce în realitate nu spunea mare lucru.

La un moment dat, din motive care nu o priveau, a trebuit să petrec o noapte în oraşul Clarei. I-am telefonat de la hotel, i-am spus unde stau, am stabilit o întâlnire pentru a doua zi. Eu aş fi preferat s-o văd chiar în seara aceea, dar de la ultima noastră întâlnire Clara mă considera, poate pe bună dreptate, un fel de duşman, şi n-am insistat.

Când am văzut-o mi-a fost greu s-o recunosc. Se îngrăşase şi, în ciuda machiajului, faţa ei dădea la iveală ravagiile produse mai mult de frustrări decât de ani, ceea ce m-a uimit, fiindcă eu, în fond, n-am crezut niciodată că Clara aspira la ceva. Şi dacă nu aspiri la nimic, de ce te poţi simţi frustrat? Şi zâmbetul ei suferise o schimbare; înainte era cald şi niţel prostesc, la urma urmei zâmbetul unei domnişoare dintr-o capitală de provincie, iar acum era un zâmbet meschin, un zâmbet jignitor în care era uşor să vezi resentimentele, furia, invidia. Ne-am pupat pe obraji ca doi imbecili şi pe urmă ne-am aşezat şi timp de o vreme n-am ştiut ce să ne spunem. Am rupt tăcerea eu. Am întrebat-o de copil, mi-a spus că e la grădiniţă şi apoi m-a întrebat de al meu. E bine, am zis. Amândoi ne-am dat seama că dacă nu facem ceva întâlnirea aceea o să fie de o tristeţe insuportabilă. Cum ţi se pare că arăt? a întrebat Clara. Vorbele au sunat de parcă mi-ar fi cerut să-i trag o palmă. La fel ca întotdeauna, am răspuns în mod automat. Îmi aduc

aminte că am băut o cafea şi apoi am făcut o plimbare pe un bulevard cu platani care ducea direct la gară. Trenul meu pleca peste puţin timp. Dar ne-am luat rămas-bun la intrarea în gară şi n-am mai văzut-o niciodată.

E-adevărat că am vorbit la telefon de câteva ori înainte să moară. O sunam cam la trei-patru luni. Cu timpul învăţasem să nu abordez niciodată în conversaţiile mele cu Clara probleme personale, chestiuni intime (cam la fel cum, în baruri, cu necunoscuţii, vorbeşti doar de fotbal), aşa că o întrebam de familie, o familie abstractă ca un poem cubist, de şcoala fiului ei, de serviciul ei la întreprindere, aceeaşi din totdeauna, unde cu trecerea anilor a ajuns să cunoască viaţa fiecărui salariat, aventurile fiecărui director, secrete care o satisfăceau poate în mod exagerat. Odată am încercat s-o trag de limbă în privinţa soţului ei, dar ajunşi la acest punct Clara nu ceda nicicum. Meriţi tot ce e mai bun, i-am spus odată. E curios că spui asta, a răspuns Clara. De ce e curios? E curios ce spui, e curios că o spui tocmai tu, a zis Clara. Am încercat să schimb repede subiectul, am pretextat că mi se termină monedele (niciodată n-am avut telefon, niciodată n-o să am, telefonam întotdeauna de la o cabină publică), i-am spus grăbit la revedere şi am închis. Nu mai eram în stare, mi-am dat seama, să mai port o discuţie cu Clara, nu mai eram în stare să ascult schiţa încă unuia dintre nenumăratele ei pretexte.

Într-o seară, nu de mult, mi-a spus că are cancer. Vocea ei era la fel de indiferentă ca întotdeauna, aceeaşi voce care m-a anunţat cu mulţi ani în

urmă că va participa la un concurs de frumuseţe, aceeaşi voce care vorbea de viaţa ei cu un dezinteres caracteristic unui prost narator, punând semne de exclamare acolo unde nu-şi aveau rostul, tăcând atunci când ar fi trebuit să vorbească, să scormonească rana. Am întrebat-o, ţin minte, ţin minte, dacă fusese la doctor, de parcă şi-ar fi pus diagnosticul ea singură (sau cu ajutorul lui Paco). Bineînţeles, a zis. Am auzit la celălalt capăt al firului ceva asemănător cu un croncănit. Râdea. Pe urmă am vorbit puţin despre copiii noştri şi apoi m-a rugat, poate că era singură sau plictisită, să-i povestesc ceva din viaţa mea. Am inventat pe loc un pretext care mi-a trecut prin cap şi i-am promis că o s-o sun săptămâna următoare. În noaptea aceea am dormit foarte prost. Am avut coşmar după coşmar şi m-am trezit brusc strigând cu certitudinea că mă minţise, că nu are cancer, că i se întâmplă ceva, asta era neîndoielnic, de douăzeci de ani i se tot întâmplă diverse lucruri, toate lipsite de importanţă şi împuţite, toate pline de căcat şi zâmbitoare, dar nu avea cancer. Era cinci dimineaţa, m-am sculat şi m-am îndreptat spre Bulevardul Maritim, cu vântul bătându-mi din spate, ceea ce era ciudat, fiindcă vântul suflă întotdeauna dinspre mare spre interiorul oraşului şi rareori dinspre oraş spre mare. Nu m-am oprit până n-am ajuns la o cabină telefonică de lângă terasa unuia dintre barurile cele mai mari de pe Bulevardul Maritim. Terasa era pustie, scaunele legate cu lanţuri de mese, dar pe o bancă, ceva mai încolo, aproape de malul mării, un vagabond dormea cu genunchii ridicaţi şi din când în când se înfiora ca şi cum ar fi avut coşmaruri.

Am format unicul număr pe care îl aveam în agendă din oraşul Clarei, dar nu cel al Clarei. După mult timp mi-a răspuns un glas de femeie. I-am spus cine sunt şi dintr-odată n-am mai putut vorbi. M-am gândit că o să închidă, dar am auzit zgomotul unei brichete şi apoi buzele trăgând un fum. Mai eşti la aparat? a spus femeia. Da, am zis. Ai vorbit cu Clara? Da, am zis. Ţi-a spus că e bolnavă de cancer? Da, am zis. E-adevărat, a spus femeia.

Pe neaşteptate mi-au venit în minte toţi anii de când am cunoscut-o pe Clara, tot ce fusese viaţa mea în care Clara aproape că nu a existat. Nu ştiu ce a mai spus femeia la celălalt capăt al firului, la peste o mie de kilometri

distanţă, cred că fără să vreau, ca în poezia lui Rubén Dario, am început să plâng, mi-am căutat ţigările în buzunare, am ascultat fragmente de poveşti, medici, operaţii, sâni extirpaţi, discuţii, puncte de vedere diferite, deliberări, fapte ce îmi arătau o Clara pe care n-o voi mai putea cunoaşte, mângâia, ajuta. O Clara care nu mă va putea salva niciodată.

Când am închis, vagabondul era lângă mine, la mai puţin de un metru. Nu-l auzisem venind. Era foarte înalt, prea înfofolit pentru acel anotimp şi se uita la mine fix, de parcă ar fi fost scurt de vedere sau s-ar fi temut de un gest neaşteptat din partea mea. Eu eram aşa de trist, că nici măcar nu m-am speriat, deşi pe urmă, când mă întorceam pe străzile întortocheate din oraş, am înţeles că pentru o secundă o uitasem pe Clara şi că istoria nu se va sfârşi.

Am mai vorbit la telefon de multe ori. Au fost săptămâni când o sunam de două ori pe zi, telefoane scurte, ridicole, în care singurul lucru pe care voiam să i-l spun nu se putea spune, şi atunci vorbeam despre orice, despre ce-mi trecea întâi prin minte, *nonsenses* care speram că o vor face să zâmbească. Odată am devenit nostalgic şi am încercat să-i amintesc de vremuri trecute, dar atunci Clara îşi punea armura ei de gheaţă şi eu renunţam imediat la nostalgie. Când s-a apropiat ziua operaţiei telefoanele mele s-au înteţit. O dată am vorbit cu fiul ei. Altă dată cu Paco. Amândoi păreau să fie bine, vorbeau normal, oricum mai puţin nervoşi decât mine. Poate că greşesc. Sigur greşesc. Toţi au grijă de mine, mi-a spus Clara într-o după-masă. M-am gândit că se referă la soţul şi la fiul ei, dar în realitate acel

„toţi” cuprindea mult mai mulţi oameni, mult mai mulţi decât îmi puteam eu imagina, pe *toţi*. În seara de dinaintea zilei când urma să se interneze, i-am dat un telefon. Mi-a răspuns Paco. Clara nu era acasă. De două zile nimeni nu ştia nimic de ea. Din tonul lui Paco am dedus că bănuieşte că este cu mine. I-am spus: sincer, nu e cu mine, dar în noaptea aceea mi-am dorit din tot sufletul să apară Clara acasă la mine. Am aşteptat-o cu luminile aprinse şi până la urmă am adormit pe sofa şi am visat o femeie nemaivăzut de frumoasă care nu era Clara, o femeie înaltă, cu sâni mici, zveltă, cu picioare lungi, ochi căprui şi adânci, o femeie care nu va fi niciodată Clara şi care cu prezenţa ei o elimina, o reducea la o biată femeie de patruzeci de ani temătoare şi pierdută.

N-a venit.

A doua zi i-am dat din nou telefon lui Paco. Am sunat iarăşi după două zile. Clara nu dăduse niciun semn de viaţă. A treia oară când am telefonat, Paco mi-a vorbit de copil şi s-a plâns de atitudinea Clarei. În fiecare noapte mă întreb unde o fi, a spus. Din tonul vocii lui, din turnura pe care o lua conversaţia am înţeles că are nevoie de prietenia mea, de prietenia oricui. Dar eu nu eram în stare să-i ofer această mângâiere.

(Traducere: Dan Munteanu Colán)